

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMER

Második Madrid

Lengyelország területén teljes erővel tombol már a háború. Varsónál legelkeseredettebb a küzdelem, amelyben a polgári lakosság is tevékenyen kiveszi részét. Varsó egész polgári lakossága harcban áll. Árkokat ásna, homokos szálkókat vonszolnak asszonyok, gyermekek, agok, sőt fegyvert is ragadnak, hogy gyenge karkaik segítségével előmozdítsák a hadműveletek sikerét. Hősies ez az elszántság, csodálatos lelki erő és nagyság van benne, de azért még sem szolgálja igazában a lengyelek ügyét. Mert ez a magában véve páratlanul önfeláldozó magatartás ellenintézkedéseket vált ki a reguláris haderők részéről és még jobban elmérgesíti a helyzetet. A polgári lakosság tevékenysége csak még drámaibbá teszi a háborút, könnyen előidézheti a nyílt városok bombázását, a Vörös Kereszt-egyezmény sutbadobását és a legkiméletlenebb akciókat idézheti elő minden vonatkozásban.

Spanyolország példája lebeg a szemünk előtt, ahol fokozottan a polgári lakosság is belesodródott a harcokba. Láttuk, mit eredményezett ott ez a totális beavatkozás. Bizony Spanyolország totális összeomlására vezetett, rom és füst maradt ott, ahol a küzdelmek folytak. Ezért nagyon indokolt, hogy a lengyel nép ne viseljen az ügyis nagy véráldozatnál még nagyobb véráldozatot, a megmaradás reményével legalább az asszonyok, gyermekek és agok viseljék azokat a végzettes időköt, amelyek olyan kegyetlenül zúdultak rájuk. És felrövedez lelki szemcink előtt Varsó, a milliós lakosságú, ősrégi, gyönyörű város, hatalmas palotáival és nyolevanót templomával, a messzi kimagasló, csúcsíves Szent János anyatemplommal. A kultúra szempontjából is pótolhatatlan veszteség volna, ha ez a város szintén Madrid sorsára jutna. Ez a város, amely évszázadok harcaiban is sértetlenül megmaradt. Ezért volna kívánatos, ha nem szabadulnának fel hősies odaadásukban a végtelenül tiszteltreméltó szenvedélyek, amelyek azonban a megtorlások egész özönét vonhatják maguk után.

Igaz, hogy rendkívüli idöket élünk. Most hazáját igyekszik szolgálni minden fegyverbíró ember. A vatikáni svájci gárda katonái is elhagyták Rómát és visszautaztak hazájukba. Száz katonából állott a svájci gárda, már a tizenötödik század óta toborozzák őket a pápai állam védelmére. Most azonban megtörtént a történelmileg példátlan eset. A testőrök levetették a még Michel Angelo által tervezett fehér-piros csíkos, arannyal díszített, ragyogó hazaruhát, levetették a villogó ezüst sisakot és hazasiettek Svájcba, hogy ha kell, beálljanak közkatona-sorba. Hazája sorsa vonz, nyugtalanít most minden fegyverbíró embert. Hatalmas, parancsoló ösztön ez, de asszonyoknak, gyermekeknek és öregeknek még sincsen helyük a barrikádokon.

Böven nyílik számukra mód, hogy ápolják a sebesülteket és olyan hasznos munkát végezzenek, amit nem tiltanak a megállapodások. Bármilyen nagy is ezeknek hősiessége, beavatkozásuknak igen nagy lehet az ára. Spanyolország közeli példája lebeg a szemünk előtt, ahol minden mérték eltűnt, ahol minden eddigi gyakorlatot megcáfoló vérontással és rontással folytak a harcok. Legalább a polgári lakosság tartózkodjék a fegyverektől, nehogy Madrid szomorú sorát felváltsa Varsó.

Szigoru rendelet a rémhírterjesztők ellen

Bucurestiből jeleatik: Az államrendőrségi alminisztérium tudomására az a közönségnek, hogy felelőtlen elemek mindenféle fantasztikus híreket közölnek abból a célból, hogy nyugtalan-ságot keltsenek. A minisztérium felkéri a hazafias és lelkiismeretes lakosságot, hogy az ilyen híreszteléseknek hitelt ne adjon, mert csak azok a hírek fedik a tényeket, amelyeket a minisz-

térium ad ki. A kormánynak nincsen semmiféle titkolnivalója polgárai előtt. Akik állhírek köz-lésével nyugtalanítják a közönséget, a törvény-ben előírt büntetésben részesülnek. A közönsé-get arra kéri a minisztérium, hogy az állhír-tesztők teleplezésében legyen a hatóságok segjt-ségére.

Weygand tábornok dolgozta ki az új lengyel védelmi tervet

Gyengül a lengyel repülők tevékenysége

A Saar mentén egyre hevesebb lesz a harc

Közéteszik a német-orszag katonai egyezmény szövegét

Róma élénk tárgyalásban áll Berlinnel

Baselből jelentik: Varsói illetékes forrásból származó hír szerint a lengyel vezérkar egy világ-szerte elismert tekintélyű külföldi magasrangú katonai személyiséggel egyetértésben új védelmi ter-veket dolgozott ki. Ez alatt a személyiség alatt, valószínűleg Weygand tábornokot értik. Ezek a ter-vek az előkelő külföldi személyiség és a lengyel vezérkar véleménye szerint teljesen megrövidített ar-convonalon alkalmasak lesznek a sikeres védekezésre. A lengyel vezérkar felfogása szerint Varsó sorsa nem befolyásolja a lengyelországi német hadjárat eredményét és a katonai körök különben is tisztá-ban vannak azzal, hogy a háború sorsa nem keleten dől el.

Küzdelem Varsóért

Varsóból jelentik (Rador): A PAT iroda je-lenti:

Három nap óta elkecseregett küzdelem folyik Varsó környékén. Az egész fővárost lövészárk-vezik körül, amelyeket Varsó lakossága ásott na-pokon keresztül. Tegnap a német csapatok észak-nyugat felől hatalmas támadást kezdtek a külvá-rosok ellen. A német nehéz ágyuk hiánya miatt a repülők 12 ízben bombázták Varsót. Valamennyi né-met támadást visszavertek a lengyel csapatok, a melyeket a harcban a polgári lakosság hősiesen tá-mogatott. A légvédelem kitünően működött és a Varsó bombázó német gépek 20 százalékát a lég-elhárító útegek lelőtték.

BOMBÁZAPOR ZÚDULT A VÁROSRA

Varsóból jelentik (Rador): A PAT ügynökség jelenti: Varsó város tovább védekezik a tulerőben levő ellenséggel szemben és ebben a polgári lakos-ság is segítkezik. Varsó nyugodt és elhatározott és a legnagyobb hősiességnek adta tanujelét. A német repülőgépek bombázaport zúdítanak a városra, de ez sem csökkenti a védők hősiességét. Az egyik lelőtt német repülőgép a központban esett le. A né-met rádió azon hire, hogy a német csapatok stra-tégiái okokból kivonultak Varsóból, nagy örömet keltett.

A NÉMETEK MEGSZÁLLTAK A KÜL-VÁROSOKAT

Rómából jelentik (Dunaposta.) Az itteni lengyel követség közlése szerint Varsó továbbra is ellenáll a német csapatok ostromának. A ka-tonaságot a lengyel főváros védelmében a pol-gári lakosság is teljes erővel támogatja, a nők is kiveszik részüket a harcokban és többen közülük hősi halált haltak. A német csapatok csak a kül-városokig jutottak el. A városban az élelmiszter-és péküzletek továbbra is nyitva vannak.

A párisi Havas-ügynökség úgy értesül, hogy vasárnap a németek 17 légitámadást intéztek Varsó ellen, míg hétfőn ötször jelentek meg a főváros felett. A lengyel légharítók két repülő-gépet lelőttek.

A LENGYEL KORMÁNY TILTAKOZÁSA

Varsóból jelentik (Rador): A PAT ügynökség jelenti:

A lengyelországi nyílt városok bombázása a német repülőgépek részéről az utóbbi időben rend-szeressé vált azzal, hogy minél többet el-pusztítsanak belőlük. Kis községeket és városokat, amelyek távol fekszenek a harctérről és semmiféle katonai jellegük nincsen, állandóan bombáznak, a mi ellentétben áll a nemzetközi joggal és a német kormány azon kijelentésével, amelyet a háboru ele-jén tett. A lengyel kormány a civilizált világ vala-mennyi kormányánál tiltakozott a rendszer ellen.

A LENGYEL KORMÁNY LEMBERGBEN VAN

Varsóból jelentik (Dunaposta.) A lengyel rádió bejelentette, hogy Lemberg teljesen felké-szült a légi védelemre. Férfiak és nők nagy szá-mban vesznek részt az erődítési munkálatokban és a világháború rokkantjai is felajánlották szol-gálatukat.

Lembergől jelentik (Rador): A PAT iroda je-lenti: A lengyel kormány rendszeren végzi működé-sét. Moscicki elnök tegnap kihallgatáson fogadta Skladkovski miniszterelnököt.

A VARSÓI ANGOL KÖVETSÉG KÖLTÖZÉSE

Londonból jelentik (Dunaposta.) Az angol la-pok közlése szerint a varsói angol nagykövetség személyzete szintén elhagyta már a lengyel fővá-rost. Varsó bombázása alkalmával az angol nagy-követség útlevílkirendeltség vezetőjének felsége halálát lelta. A kirendeltség tagjai sértetlenek ma-radtak.

Helyzet a keleti fronton

NÉMET JELENTÉS:

Berlinből jelenti a Rador: A német hadvezetés az alanti jelentést adta ki:

„A Visztula jobbpartján folyó harc befejezéséhez közeledik.

A délen harcoló csapatok gyorsan közelednek a San-folyó felé és azt át is lépték. Az alpesi csapatok elérték a Przemyslől délre fekvő Chirowot. Az ellenség a Zvorlem-Radom és a Lisagora hegyláncolatban leteszi a fegyvert. A csapatok itt

gazdag hadizsákmányt fognak ejteni, mert itt négy hadosztály harcol. A foglyok számát eddig nem lehetett megállapítani. A Visztula keleti partán a harcokocsik több nehéz ágyút, köztük négy darab 21 centiméteres mozsarat zsákmányoltak. Az ellenfél kétségbeesett áttörési kísérletei nem sikerültek. A Visztulától északra a német csapatok Modlin erődítményei felé közelednek. Véres harc után sikerült Varsótól északra a lengyelek ellentámadását visszautasítani. A német csapatok átlépték a Varsó-bialystoki vasútvonalat és az előőrsek a Varsó-siedlcei vasútvonalon haladtak át.

A repülőgépek elpusztították a Varsótól kelet felé húzódó utat és a bialystoki pályaudvart. A német tengeri haderő elfoglalta Gressendorf községet és a Hela-félsziget keleti részét. A nyugati fronton előőrsi csatározások voltak Saargemünd és Hornbach között. Légi támadás nem érte az elmúlt éjjel a német birodalom területét.

Berlinből jelenti (Dunaposta): A német főhadiszállás hivatalosan jelenti, hogy elkéseredett küzdelem után a német csapatok tegnap elfoglalták a Narev folyó mentén fekvő Lomza várost.

Döntő csata lesz a Narevnél

Baselből jelenti (Dunaposta): Hiteles forrásból ideérkezett jelentések szerint hétfő óta rendkívül elkéseredett harc tombol a világháborúból jól ismert San folyó mentén. A német csapatok több ponton elérték a San folyót és ki akarják ott erőszakolni az átkelést.

A lengyel hadsereg jól előkészített állásokban fogadta a támadásokat és eddig minden átkelési kísérlet meghiúsult.

A lengyelek itt tovább tartják állásaikat.

Rómából jelenti: Az olasz lapok berlini jelentése szerint a keleten újabb nagy csata van ki-fejződésben. A Messagero azt írja, hogy

a lengyelek már többször folytattak döntő csatát a Narev folyónál.

RÉGI NÉMET VÁROSKAT VETT BE A NÉMET HADSEREG.

Berlinből jelenti: (Német Távirati Iroda.) A német hadsereg főparancsnoksága közli, hogy a német csapatok előrenyomultak Posen tartományban és elfoglalták Posen, Thorn, Gnesen és Hochensalza városokat és más helységeket. Ezzel teljesen német kézbe kerültek az egykori német területek. Több német repülőgép támadást intézett a Varsó melletti vasúti háromszög és más fontos vasúti vonalak ellen. Vasúti állomásokat megrongáltak, vasúti hidakat és ütéseket robbantottak fel. A lengyel csapatok ellentámadása egyre gyengül.

GYENGÜL A LENGYELEK LÉGI TEVEKENYSÉGE

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a német repülőgépek megtámadták a lengyel csapatokat Kutno, Klodava, Krasznowiecze, Hoba, valamint Gostynian közelében. A repülőgépek a csapatokat szétszóralták. Repülőgéptámadást indítottak több vasútvonal ellen is. Ezeknek a támadásoknak során számos vasúti állomást és lengyel munició-szállítmányt semmisítettek meg. A lengyel léghármót útkeg és vadászrepülőgépek tevékenysége egyre gyengül. A fentemlített bombázások során 35 lengyel repülőgépet megsemmisítettek.

VARSÓ I. RÁDIÓÁLLOMASA A NÉMETEKÉ.

Berlinből jelenti (Rador): A kattowitzi és Varsó I. rádióadókat a német csapatok szeptember 8-án elfoglalták. A két rádióállomást a lengyelek elpusztították, de a németek azóta rendbehozták. A kattowitzi leadóállomáson német és lengyel nyelven, a Varsó I. állomáson pedig csak lengyel nyelven közvetítenek leadásokat.

HITLER KANCELLAR A FRONT FŐLE REPÜLT.

Berlinből jelenti: A német birodalmi vezér főhadiszállásáról jelenti a következőket:

LENGYEL JELENTÉS:

Varsóból jelenti (Rador): A német támadások a Mariamont külváros ellen irányultak északnyugaton, délnyugaton pedig a Grojec felé vezető országot ellen. Varsó lakosságának hősi védekezése nemcsak, hogy megsemmisítette ezeket a támadásokat, hanem a tüzserég segítségével vissza is verte őket. Ugy látszik, hogy az ellenségnek nincsen elég nehéz ágyújuk és ezért használta fel a repülőgépeket bombázás céljaira. A város egész lakossága résztvett a védelemben. A munkásszázaléjak az első vonalban harcoltak. Az asszonyok életük kockáztatásával szállították az első vonalakra az élelmiszereket és ivóvizet. Az uccákon légvédelmi különítmények az önkéntesek ezreivel folytatják működésüket. A mariamonti ellentámadás alkalmával elfogott németeket Varsóba hozták és kihallgatták őket. Kiderült, hogy fogalmuk sincs arról, hogy Franciaország és Anglia háborúban állanak Németországgal és hogy a nyugati fronton már egy hete folyik a harc. A foglyoknál számos nemzeti szocialista újságot találtak, amelyek tartalma egészen más, mint a berlinieké. Ezeket az újságokat külön a harctéren küzdő katonaság számára nyomtatják és telve vannak hamis hírekkel. Varsó elfoglalásának híre a német hadsereg tagjai körében áldozatokat hozott, amennyiben egy tiszt különítmény, amely azt hitte, hogy Varsót tényleg elfoglalták a németek, megjelent a külváros egyik akadály előtt, mert fogalmuk sem volt arról, hogy ott lengyel katonaság állomásozik. Természetesen nyomban foglyul ejtették őket.

Hitler vezér és kancellár tegnap repülőgéppel ismét az első arcvonal felett repült el. Elszáult a Lodz-Varsó vonalon folyó csatorna felett, majd az egyik szükségrepülőtéren leszállt, ahol a német bombavető raj parancsnoka jelentést tett a kancellárnak.

PARIS

Párisból jelenti (Rador): A francia főváros lakossága nagy erővel látott hozzá a légvédelmi fedezékek elkészítéséhez és ebben a munkában asszonyok is résztvesznek. A világháború hadirokkantjai a kormány rendelkezésére bocsátották magukat. Falragaszokon hívták fel a lakosságot, hogy zavartalanul folytassa foglalkozását és tegyen eleget állampolgári kötelességének. Tegnap megnyitottak az iskolák.

A polgári lakosság mozgósítása

BERLIN

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Konstantin Hierl a berlini munkaszolgálat vezetője elrendelte, hogy a hadbavonult férfiak elvonása következtében beállott munkacsoportok munkaszolgálatos lányokkal, úgynevezett arbeitsmaidokkal kiegészüljenek. Ezért behívják a 17—25 év közötti lányokat s a leánytörök létszámát 100 ezer főre emelik fel. Mentésülnek a behívás és munkaszolgálat kötelezettség alól: 1. az önálló hivatású nők, 2. a szülők, egyetemen hallgatói, mezőgazdasági üzemekben dolgozó nők.

Helyzet a nyugati fronton

Párisból jelenti (Dunaposta): Szeptember 11-én este a következő hadijelentést adták ki:

Jól lehet, az ellenség ellenáll, sikerült komolyabb jellegű támadásokat végrehajtani a Saartól keletre elterülő harctéren 20 kilométeres körzetben.

NYUGATON VÁROSTROMSZERŰ A HARC

Párisból jelenti a Rador: A Havas-iroda jelenti: A főhadiszállás által hétfőn kiadott harctéri jelentésből kitétni, hogy

két nap óta rendkívül fontos hadművelet folyik a Saar és a Vogezok, illetve Saarguamines és Bitsh városok között, a határon túl levő Blikastről irányában.

Ez mintegy 50 kilométeres frontszakasz és az előőrsi előrenyomulások egyszerű hadműveletét jóval túlhaladja. A Saar-vidék nyugati területe, amely a német és a francia erődítmények között fekszik, mintegy húsz kilométer széles és földrajzi helyzete hasonlít a Vauban tábornok elvi alapján emelt erődítményekhez. A francia csapatok most már utat nyitottak a Saar mentén és az ellenséges

ellentámadások a Mosel-szakasz közelében történnek abból a célból, hogy meglassítsák a francia csapatoknak a Siegfried-vonal felé való előnyomulását.

lárnak. A repülő raj parancsnoka elmondotta, hogy a tegnapi légiharcok során 44 lengyel repülőgépet pusztítottak el. A jelentés után Hitler kancellár gépkocsin bejárta az arcvonalat, majd megtekintette a harcra vonuló német osztagokat. A német osztagok előtt páncélkocsik haladtak, majd utána a gyalogság és ezek mögött a könnyű tüzserég. A círi Hitler kancellártól mindössze másfél kilométer távolságban zajlott le és jól hallatszott a puskarömpögés, a gépfegyverek kelepelő zaja s az ágyúdörög.

GÖRING VEZÉRTÁBORNAGY A FRONTON

Berlinből jelenti (Rador): A Német Távirati Iroda jelenti, hogy Göring marsall, a nemzetvédelmi tanács elnöke a legfontosabb ügyek elvégzése után tegnap este a frontra utazott, hogy a légvédelmi egységek parancsnokságát átvegye.

Berlinből jelenti: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Visztulától északra lévő német csapatok előnyomulása tovább tart annak ellenére, hogy a modlini erődnél ellenállásba léptek. A Visztulán átvezető híd a német ágyútüzeiben áll.

Katonai pompával temettek el a németek két francia tisztet

Berlinből jelenti: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Azt a két francia repülőfőt, akiket pénteken este légiharc során német terület felett megöltek, katonai díszpompával helyezték örök nyugalomra a karlsruhei főtetőben. Egy német katonai különítmény kíséretében. Egy német katonai különítmény kíséretében a két koporsót a sírhelyig, ahol a katolikus lelkész beszentelte őket, majd pedig néhány szóval megemlékezett a hős francia tisztokról, akik hazájukért estek el. A katonai különítmény gyászszertartás után sortűzet adott le és Karlsruhe város katonai parancsnoka a német hadsereg nevében koszorút helyezett el a sírdombon.

A hadműveletek a nyugati fronton még sokáig olyan jellegűek lesznek, mint egy hatalmas vár ostrom.

LASSAN HAJAD ELŐRE A FRANCIA TÁMADÁS

Párisból jelenti a Havas távirati iroda: Az elmúlt éjszaka folyamán a francia csapatok arra szorítottak, hogy katonailag megszervezzék az eddig elfoglalt német területek megszállását. Annak ellenére, hogy az elért eredmények fontosak, mégis csupán részleges tevékenységről lehet beszélni. Ilyen széles harcvonalon nem hozták azonnal mozgásba a csapatok összességét, hanem csak a felderítő egységeket, amelyeket a gyalogság előőrséi támogatnak. A francia katonai tevékenység Saarbrückentől keletre folyik, amelyet egyébként jobbról megkerülnek. Megemlítendő, hogy a Siegfried-vonal ezen a vidéken 40 kilométernyire fekszik és az a német megerősített vonal, amely Saarbrücken városa mögött húzódik el, mégis rést képez, amelyben a második erődítmény nyert elhelyezést. Ami a németeknek az arcvonal nyugati szárnyán történt ellentámadását illeti, ezt nem folytatták. Ezt az ellentámadást nem is lehet összehasonlítani a francia előőrsöknek a front középső szakaszán eszközölt hadmozdulataival.

Saarbrückennél és Baselnél fejlődik ki a harc

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Messagero és a Popool d'Italia tudósítója Baseltől írja, hogy a svájci nép nyugodtan nézi az események fejlődését, kivéve Baselt, ahol a három határ alakozik egymással. Svájc felkészült, hogy bármi ellen megvédje semlegességét. Lehetségesnek tartják, hogy a Siegfried-, illetve a Maginot-vonal elleni harcok végkifejlődése Saarbrücken vidékén és Baselnél történik meg.

Harcban állanak az angol csapatok

Londonból jelentik: Az angol csapatok már harcra bocsátották a németekkel. A további angol csapatzállítások folyamatban vannak.

Londonból jelenti a Rador: Kedden közölték első ízben az angol lapok nagy címekkel azt a tényt, hogy az angol csapatok megérkeztek francia területre, ahol a legmelegebb barátság fogadták őket. A Daily Express, miután részletesen közli a baráti tüntetést, amelyben a francia nép az angol katonákat részesítette, ezeket írja:

Az angol csapatok is résztvesznek most már a háborúban.

A Times párisi tudósítója jelenti, hogy az angol csapatok létszáma nagyobb, mint volt 1914-ben. Franciaország most már tudja, hogy az angol csapatok is területen vannak. Ebben sohasem kételkedtek, hogy ez bekövetkezik, de megjelenésük mégis mély benyomást gyakorolt.

AZ OLASZ DIPLOMÁCIA A BÉKÉERT DOLGOZIK

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Az angol lapok nagy figyelemmel kísérik Olaszország magatartását. Bizonyosra veszik, hogy az olasz kormány nem avatkozik bele a dolgok menetébe és érdeklődéssel követi a háború minden mozzanatát, hogy

adott esetben döntő tényezőként lépjen fel a szárazföldön.

Londonban úgy tudják, hogy az olasz diplomáciai tevékenység továbbra is a béke érdekében folyik.

Élénk tárgyalások Berlin és Róma között

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Ciano gróf külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta Mackensen római német nagykövetet. Ciano gróf és Mackensen hosszasan tárgyaltak egymással.

Berlinből jelentik (Dunaposta): Az elmúlt napokban állandó élénk érintkezés állott fenn Róma és Berlin között. Hétfőn Weisacker német külügyi államtitkár és Attolico berlini olasz nagykövet között folyt le megbeszélés. Meg nem erősített hírek szerint a megbeszélések eredményeképpen Mussolini Angliához és Franciaországhoz üzenetet fog küldeni, amelyet Olaszország párisi és londoni nagykövetei fognak átadni a két nyugati nagyhatalomnak.

JUGOSZLÁVIA NYUGODTAN NÉZI AZ ESEMÉNYEKET

Belgrádból jelentik: (Dunaposta.) Nikola Bernics jugoszláv közlekedésügyi miniszter tegnap beszédet mondott és ebben a következő kijelentéseket tette:

— Úgy vélem, Jugoszlávia számára az egyetlen lehetséges politika a tartós béke.

Ennek alapvető része a semlegesség, ami azonban nem jelent gyengeséget, mert Jugoszlávia sohasem volt felszerelve annyira, mint most és a jugoszláv nép sohasem volt annyira egységes, mint most. Jugoszlávia tehát nyugodtan néz a jövő elé.

MAGYARORSZÁG NEM AKAR RÉSZTVENNI A HÁBORÚBAN

Párisból jelentik (Dunaposta): A Havas iroda jelentése szerint magyar diplomáciai körökben lakadatlan figyelemmel kísérik a hatéri eseményeket és különösen nagy figyelmet szentelnek a német-lengyel összetűzésnek. Általános vélemény szerint a német csapatok nagyon gyors előnyomulást tettek a lengyel síkságon. Magyar diplomáciai körök véleménye szerint a határvédelmi intézkedésekben a magyar kormány ama óhaja jut kifejezésre, hogy

Magyarország kívül akar maradni a konfliktuson.

Jelenleg magyar diplomáciai körökben az a vélemény uralkodik, hogy Magyarország állásfoglalásában semmiféle változás nem történhet.

Berlinből jelentik (Dunaposta): A Frankfurter Zeitung azt írja, hogy Magyarország továbbra is távolmarad a viszálytól. Az idegenek, akik Európából elmenekülve Budapesten keresztül igyekeznek eljutni a tengerparthoz, Magyarországon látják a gondtalan Európát. Ugláztetik

Magyarország nem tud elszakadni a béke képétől.

Világos, hogy Magyarország nem akar résztvenni a háborúban, de nyilvánvaló a háború tudata is.

Roosevelt akciója a semlegességi törvény felfüggesztéséért

Washingtonból jelentik: (Rador.) A Stefani iroda tudósítója jelenti, hogy Roosevelt visszatért Washingtonba. Az Egyesült Államok elnöke hosszas megbeszélést folytatott Hull külügyi államtitkárrel és Harley postaiügyi államtitkárrel, aki tudvalevőleg a közelmúltban körutat tett Európában.

Roosevelt reméli, hogy a kongresszus a semlegességi törvény módosításával kapcsolatban az ő politikáját teszi magáévá.

Yagyanekkor azonban terjedt az ellenzéki mozgalom is és több szenátor felhívást intézett az Egyesült Államok közvéleményéhez, hogy foglaljon állást a semlegességi törvény módosítása ellen,

mert ez a módosítás háborúba sodorná az Egyesült Államokat.

Ugyancsak washingtoni jelentés számolt be arról, hogy mind a huszonegy amerikai köztársaság hajlandó résztvenni a Panamába összehívott konferencián, amelynek célja semleges államcsoport alakítása. Az Egyesült Államokat ezen az értekezleten Wells külügyi államtitkár képviseli.

Washingtonból jelentik: Az amerikai kongresszust Roosevelt elnök rendkívüli ülészakra

MIVEL INDOKOLJAK AZ OROSZ RÉSZLEGES MOZGOSÍTÁST?

Moszkvából jelentik (Dunaposta): A Pravda című lap vezércikkben foglalkozik a részleges szovjet-orosz mozgósítással. A lap azt írja, hogy ezt az intézkedést azért fogantatosították, hogy megvédjék az orosz határt a visszaözönlő lengyelektől. Ha az orosz kormány megengedi a lengyel csapatoknak a határ átlépését, akkor megfelelő erők állanak majd rendelkezésre egymillió lengyel katona lefegyverzésére és internálására.

hívja össze, hogy az Egyesült Államok semlegességi törvényét módosítsák. Az ülészak időpontját még nem állapították meg, de beavatott körökben úgy tudják, hogy az szeptember 18-ika és október 8-ika között lesz.

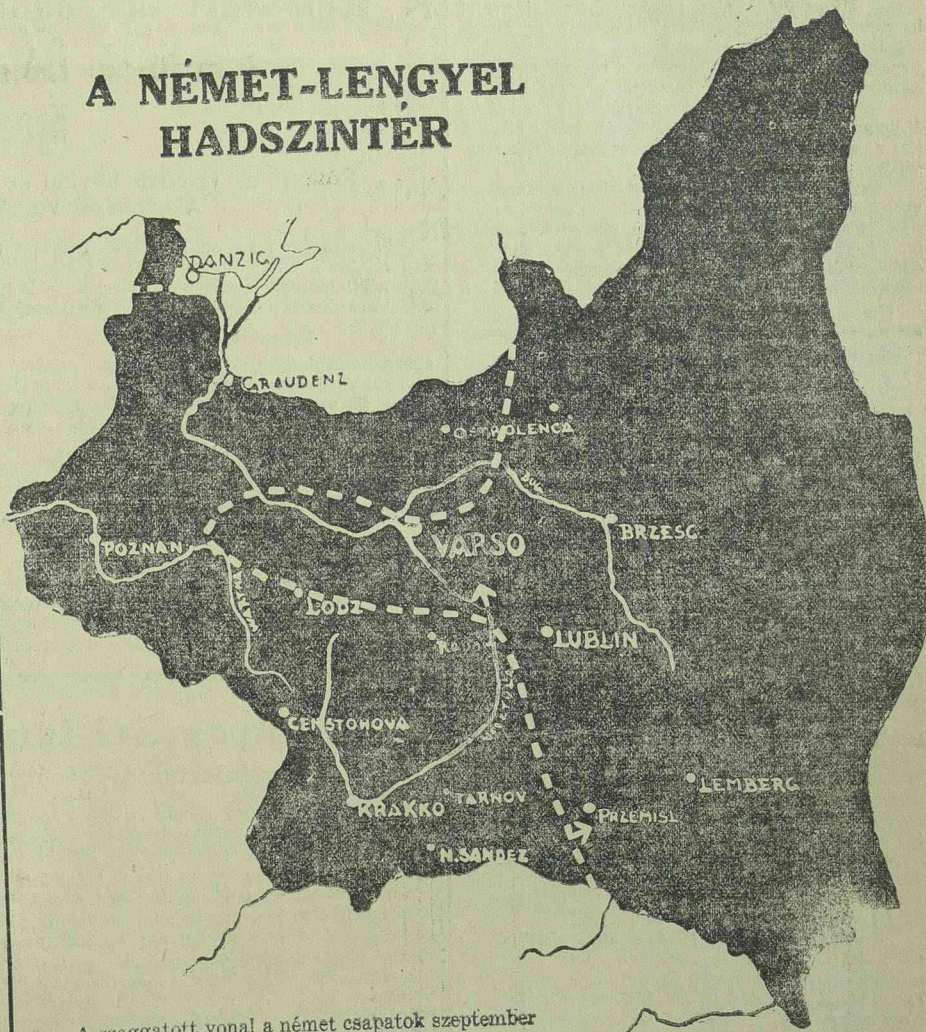
Az elnök tíz nap óta állandó érintkezést tart fenn a köztársasági és a demokratapárti vezetőkkel, akiket meggyőzött arról, hogy szükséges a hadianyagkivétel tilalmának felfüggesztése, hogy a demokrata államokat megsegíthessék. Az elnök tárgyalásainak eredménye az, hogy a kongresszus képviselőinek nagy többségét sikerült már megnyerni tervének.

BORAH SENÁTOR HÁBORÚTÓL FÉLT A AMERIKÁT

Newyorkból jelentik: (Dunaposta.) Borah szenátor a sajtó előtt kijelentette, hogy ő és hívei minden erővel

Roosevelt ellen fog küzdeni, hogy megszüntesse a semlegességi törvény módosítását. Roosevelt elnök ugyanis fel akarja függeszteni a hadviselők számára a fegyverszállítási tilalmat. Borah szenátor kijelentette, hogy ez az Egyesült Államokat véglegesen a háborúba sodorná.

A NÉMET-LENGYEL HADSZÍNTER

A szaggatott vonal a német csapatok szeptember tizenkettediki állását jelzi

A parlament magyar tagjai letárgyalták a céhtörvény tervezetét

A kisebbségi érdekek figyelembe vételével a tervezet módosítását kéri

Az új céhtörvénytervezet most került a parlament és a szenátus egyesített bizottsága elé. Ezért a parlamenti bizottsági tárgyalást megelőzően a Magyar Népközösség gazdasági szakosztályának vezetősége Kolozsvárott értekezletet tartott, hogy

véglegesen megállapítsa azokat az elveket, melyeket a törvénytervezet bizottsági tárgyalásán a magyar kisebbségi lakosság elsősorban az iparosok, kereskedők és munkások érdekében ki kell harcolni.

Az értekezleten résztvettek a parlamenti csoportnak azok a képviselői, akik az iparosok, kereskedők szakmai megbízásából kerültek be a parlamentbe, a Népközösség gazdasági szakosztályának vezetői és a Kolozsvárra behívott más szakemberek.

Az értekezleten Sós István dr. országgyűlési képviselő előterjesztette a céhtörvény-tervezettel kapcsolatban azokat a kívánságokat és óhajokat, melyeket az iparosság a törvénybe bevétetni óhajt. Az értekezlet az iparosság kívánságait úgy általánosságban, mint részleteiben egész terjedelmében magáévá tette és utasítást adott a parlamenti csoporttagjainak, akik a szakbizottságban a magyarságot képviselik, hogy ezeket a kívánságokat juttassák érvevényre.

Az értekezlet a céhtörvényvel kapcsolatban a következő általános elveket szegte le:

1. Ismerjék el az eddigi létező és ezután alakuló kisebbségi iparos- és kereskedő egyesületek szabad működését.

2. Biztosítani kell, hogy a céhek vezetőségében a kisebbségi elem aránylagosan és pedig szigorúan százalékarány szerint helyet kapjon úgy a tartományi céhközpontban, mint a megyei főkegyesületben.

3. Biztosítani kell az anyanyelv szabad használatának jogát a céh minden szervének az ülésén, hogy a kisebbségi magyar iparos saját anyanyelvén tárgyalhasson.

4. Mindenütt, ahol a törvény olyan kifejezést használ, hogy „Nationalitate” szó, nem az állampolgárságára, hanem nemzetiségére magyarázható, a törvényben tisztázandó, hogy ez a szó állampolgárságot jelent és nem népi eredetet.

5. Kívánjuk, hogy engedélyezzék az országos Magyar Iparos Egyesület létesítését, amely hivatva lesz a magyar iparosság különleges érdekeinek megvédésére és érvényre juttatására.

Ezek az általános elvek, melyek a céh-törvényvel kapcsolatban keresztülviendők, ezenkívül az értekezlet pontonként letárgyalta a céhtörvénytervezetét és minden egyes pontnál meg tárgyalta a módosító javaslatot, melyet a bizottsági gyűlésen magyar képviselőink elő fogtak terjeszteni. Ezek közül a fontosabb javaslatok a következők:

Munkájukkal járúinak hozzá az erdélyi magyar iparosok Józseffaiva ujjáépítéséhez

Május 24-én a Magyar Népközösség Társadalmi Szakosztálya levelet intézett Erdély néhai vezető asztalosához és bútorgyárosához azzal a kéréssel, hogy a városukban lakó többi asztalosok segítségével és munkájával járuljanak hozzá a felépítendő józseffalvai házak asztalosmunkájának elkészítéséhez. Sokat kért a Népközösség, mert azt kérte az iparosságtól, amiből él: a munkáját, az idejét — ingyen. Mindössze az ajtó és ablakszárnyak méreteit és tervrajzát küldte el. A felhívás mégsem maradt a pusztába kiáltó szó. A beérkezett válaszok közül itt közöljük Reihardt Gyulának, az aradi asztalosok nevében a Magyar Népközösség Társadalmi Szakosztályához intézett levelét:

„Augustus 23-án kelt nagybecsű levelére válaszolva, a következőkről értesíthetem. A józseffalvai házakhoz szükséges ajtólapok és ablakszárnyak elkészítésére iránt a tárgyalások annyira haladtak, hogy az aradi asztalosmesterek vállalkoztak eddig 40 darab nagyobb ajtó 190×85 cm. szárny, 20 db. kisebb ajtó 190×70 cm. méretű szárny, továbbá 40 darab ablakszárny elkészítésére díjmentesen, az ezekhez való faanyag beszerzéséhez külön gyűjtést intéztünk és így ez a mennyiség teljesen díjmentesen áll itt rendelkezésre 10—12 napon belül.

Kérem a díjmentes elszállításra szükséges fuvarlevelet cirka 2500 kg. súlyban nekem mielőbb megküldeni, hogy a munka elkészítésével azonnal feladhassuk. A részletes elszámolást, amit a Magyar Népközösség aradi elnökeknél kérem működésével fogunk megtenni, elküldjük a szállítási alkalmával.

Szíves üdvözléssel:

Römhárdt Gyula sk.

Az értekezlet egyhangúlag magáévá tette az iparosság azon kívánságát, hogy a kézműveseket kivégyék a munkások és magántisztviselők céhéből és az iparos céhhez tegyék át, hol mint kisiparosok szerepeljenek. Ugyisint elfogadta az értekezlet azt a javaslatot is, hogy kisiparosnak legyen tekintendő mindenki, akinek mesterkönyve van. A törvény ama rendelkezésénél, hogy a céh székhelye a tartomány székhelye, az értekezlet javaslatba hozta, hogy minden megyében, ahol a kisebbségi iparosok kellő számban vannak, a céhnek magyar alosztálya is legyen. Az értekezlet továbbá a céh hatáskörénél kérte a törvény olyan irányú kibővítését, hogy joga legyen a céhek tanoncszerződéseket kötni, a kisipari hitelintézetnél véleményét adni, továbbá a céh részéről a különböző kamarákba kiküldött bizottsági tagok ugyanolyan hatáskörrel birjanak, mint a kamarára többi tagjai.

Márton Áron püspök a kisebbségi minisztériumtól a felekezeti iskolák növendék-létszámának felemelését kérte

Bucurestiből jelentik: Nemrégiben megjelent egy rendelet, amelynek értelmében ezután csak 40 tanuló lehet egy tanteremben egy tanerővel foglalkoztatni. Tekintettel arra, hogy ez ében az egyes kisebbségi iskolákban a létszámon felül jelentkeztek növendékek, Márton Áron erdélyi római katolikus püspök még augusztus 22-én beadványt inté-

zett ebben az ügyben a kisebbségi minisztériumhoz és kérte, hozzanak ideiglenesen egy olyan intézkedést, hogy az egyes iskolák annyi növendéket vehessenek fel erre az iskolai évre, amennyire engedélyük van. Gyárfás Elemér dr. ebben az ügyben hétfőn megjelent a kisebbségi minisztériumban és megsürgette a kérdés elintézését.

A temesvári országuton autószerencsétlenség érte a Böhrer cég brassói igazgatóját

Szenzációs véletlen folytán az igazgatónak semmi baja nem történt. A gépkocsi vezető agyrázkodást szenvedett

Szerencsés kimenetelű autóbaleset történt tegnap délután az Arad—temesvári országuton. Tüdös István általános ismert aradi mérnök, a Böhrer-cég brassói fiókjának igazgatója saját autójával

Temesvár felé igyekezett,

ahova katonai behívója szól. Az útra magával vitte Winkler János nevű sofőrjét, hogy az a gépkocsit majd visszahozza Aradra. Tüdös István szenvedélyes úrvezető és ezért ő ült a volán mellé és a szokott biztonsággal vezette kocsiját. A mérnök kocsija Vinga alatt, amikor az első vingai kanyarnál a fordulatot vette és mielőtt fékezhetett volna, megfarolt és a gépkocsi teljes sebességgel

egy fának szaladt.

A könnyű sportkocsi a lökéstől visszaesett az útra és felfordult, a bennülő mérnök és a sofőr kiestek és néhány percre eszméletüket veszítették. Először Winkler János sofőr tért magához, fel-emelte a mérnököt, aki aztán magához tért és ese-

se olyan szerencsés volt, hogy csakhamar maga igyekezett autóját kerekre állítani. A mérnök megállapította, hogy gépkocsija annyira megrongálódott, hogy azon nem folytathatja az utat és ezért egy arra haladó petróleumszállító autó vezetőjét kérte meg, hogy a kocsit vontassa be egy aradi autójavitó műhelybe. Ugyancsak ezzel a petróleumszállító autóval jött be Aradra Winkler János sofőr is, aki miután fájdmakról panaszkodott, az egyik aradi szanatóriumban vették ápolás alá. Tüdös István mérnök vonaton folytatja útját Temesvárra, ahol a sajátmaga megnyugtatóra alapos orvosi vizsgálatnak vetette alá magát, amelynek során megállapítást nyert, hogy

a mérnöknek semmi baja sem történt.

Az aradi szanatóriumban megállapították, hogy Winkler János sofőr agyrázkodást szenvedett és állapota nem veszélyes.

A temesvári tanonciskolák helyzete A miniszter döntéséig felfüggesztik a beiratásokat

A temesvári tanonciskolák iskolaszéke Tieran Emil dr. főpolgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen Bottez Gheorghe munkügyi vezérfelügyelő is jelen volt. Az iskolaszék tudomásul vette Teana Pompiliu tanárnak a tanonciskolák igazgatójává történő kinevezését és tekintettel arra, hogy az új igazgató jelenleg katonai gyakorlaton vesz részt, helyettesítésével Coman Gheorghe tanárt bízták meg. Kimondták, hogy a tanári karba való kinevezések iránti kérévényeket Evutianu Sabin tanügyi vezérfelügyelő és Bottez Gheorghe munkügyi vezérfelügyelő vizsgálják felül és ők tesznek a kinevezések ügyében előterjesztést a munkügyi miniszternek. A múlt tanév június és július hónapjaira

való hátralékokat a tanszemélyzetnek a tartalék-alapból fogják kifizetni.

Elhatározták, hogy a tanonciskola helyzetének tisztázása érdekében táviratilag fordulnak Ralea Mihail munkügyi miniszterhez. A miniszternek egyben tudomására hozták azt is, hogy a tanonciskolai beiratásokat a döntés megtörténteig felfüggesztik. A város ugyanis tovább is azon az állásponton van, hogy a tanonciskolák fenntartásáról a munkügyi miniszternek kell gondoskodnia. Abban az esetben, ha fedezet hiányában az iskolát nem lehetne megnyitni, az ipari és kereskedelmi tanoncok iskoláifanok maradnának. Ez pedig számukra későbbben lehetetlenné teszi a mesterkönyvek elnyerését.

1939. szeptember 14.

Szeptemberben kezdődnek a légvédelmi tanfolyamok

Hét és 60 év között mindenki kiképzésben részesül. Harminc napig terjedő elzárással és pénzbüntetéssel sújtják azokat, akik nem vesznek részt a tanfolyamon

Megirtuk, hogy a március 6-án megjelent 55 számú hivatalosa lapban közzétett légvédelmi törvény 11-ik szakasza évi 24 órai kiképző-tanfolyam hallgatására kötelezte az ország minden 7-60 év közötti polgárát. A lég- és tengerészetiügyi minisztérium utasításai alapján a prefekturák és a város vezetőségei már összeállították programjukat, amelyek alapján már szeptemberben megkezdik a kiképző tanfolyamot. Ezzel kapcsolatosan felhívták a lakosságot, hogy fogadjon érdeklődéssel a kiképzést és minél nagyobb számban vegyenek részt a tanfolyamon. Ez mindenkinek enjárt érdeke is, annál is inkább, mert a kiképzés 1940 szeptember elsején megállapították, hogy az előírt 24 kiképzési órát nem hallgatta le, azt a törvény 63-ik szakasza értelmében 1-30 napig terjedhető elzárással és 500-2000 leltig terjedhető pénzbírással sújtják.

AZ ELSŐ KIKÉPZÉSI ÓRAK

tárgya a következő lesz: Figyelmeztetik a lakosságot, hogy lakásaik belső világítását úgy oldják meg, hogy a lámpák fénycsője ne szűrődhesék ki az ajtókon és az ablakokon. Figyelmeztetik a lakosságot, hogy mindenki szerepeljen a kötelező gázmaszkot, amely melyek milyenségét a hatóságok írják elő. Utasítások a gázlámpák kezelésére vonatkozólag. Tudott dolgok, hogy egy kifogástalan gázmaszk is használhatatlanná válik, ha nem kezelik kellően, vagy ha nem úgy viselik, ahogy az előírások mutatják. Mindenki tartassa tehát be azokat a használati utasításokat, amelyek írásban a gázmaszkhoz vannak mellékelve. Minden háztulajdonos köteles a hatóságok által előírt gáztámadás elleni fedezőket elkészíteni. Ha valamely ingatlan nem rendelkezik ilyen fedezővel, a lakóknak tudniuk kell, hol van a legközelebbi búvóhely, ahová gáztámadás esetén menekülhetnek. A lakások padlásairól el kell szállítani az ott felhalmozott különböző tárgyakat.

Minden padlást teljesen ki kell üríteni.

A padlásokon két centiméter magasságban homokot kell elszórni és homokot kell, ugyancsak a padláson, ládában is elhelyezni, hogy szűkség esetén azzal oltathassák el a gyújtóbombák által okozott tüzet.

HOGYAN KELL VISELKEDNI,

ha a légítámadást jelző készülékek megszólalnak? Ha a lakásban tartózkodunk, azonnal sötétséget kell csinálnunk, a függönyt le kell eresztenünk, ugyanúgy a rollókat, spalettákat stb. be kell zárunk, ugyanúgy a gázcsapot is. Ezek után a gázmaszkokkal a legközelebb eső menedékhelyre kell sietnünk. A fedező ajtónyílását két nedves pokróccal kell betakarnunk, a nyílásokat pedig nedves rongydarabokkal. Az ajtókat erős karóval meg kell támasztani, az ablakokba pedig homokzsákokat hegyezendők. A menedékhelyen csendben kell maradni, dohányozni nem szabad és enni is csak abban az esetben, ha annak feltétlenül szükségét érezzük. Szemünket nem szabad megtörölnünk és az óvóhelyet csak abban az esetben hagyhatjuk el, ha a támadás befejezését jelző készülék ismét megszólal. A család bátrabb tag-

jai siessenek a padlásra és oltásuk el a gyújtóbombák által okozott tüzet. Ha valaki gáztámadás esetén messze van lakásától, siessen a rendőr által megjelölt legközelebbi óvóhelyre, toakodni azonban nem szabad és be kell tartani az előírásokat. Ha nem marad annyi idő, hogy gáztámadás idején a legközelebbi óvóhelyig jussunk, valamelyik épület fala mellé feküdjünk le és maradjunk csendben és mozdulatlanul, mert ha kiabálunk, pánik keletkezik. Majd vegyük fel gázmaszkunkat és nem szaladva, lehetőleg szél ellen menjünk el a legközelebbi óvóhelyig. Ha a gázmaszk nincsen nálunk, orunk és szánk le nedves ruhadarabot helyezzünk és lehetőleg minél kevesebbszer vegyünk lélegzetet. Yperit gáztá-

madás esetén (mustárszag és zöldes-barnás foltok a szimptomák) bőrrünket szappanos vízzel kell lemosnunk, majd mészkőr porral hintsük be magunkat. Ruháinkat forró vízben kell kifőzünk és tiszta levegőn megszáritanunk. Szemünket gyenge hipermanganos vízzel mossuk meg. Igyunk meg egy pohár langyos vizet, amelybe egy kanálka szódabikarbónát tettünk. Végül siessünk a legközelebb eső egészségügyi ellátásra állomásra és vizsgálattassuk meg magunkat. Ha olyan gáztámadás ér, amelynek romlott széná-szaga van, nyugodtan kell maradnunk, amíg az orvos megérkezik, szánkat és orrunkat hipermanganos oldattal mossuk meg.

AZ ÚCCÁN MINDADDIG NEM SZABAD JELENTKEZNI,

amíg a támadás befejezését jelző készülékek nem szólalnak meg. Azután is kerüljük azokat a helyeket, ahová gázbombát dobott le az ellenség. Vízet ne igyunk és élelmiszert se vegyünk magunkhoz, már ruhát ne öltünk magunkra, mindaddig amíg az orvos tanácsát erre vonatkozólag ki nem kértük. Az óvóhelyeket és pincéket szellőztessük ki. A legjobb védekezés a gáztámadás ellen azonban az, ha elhagyjuk a várost és a támadás idejére közeli falvakba, tanyákba, szőlőbe menekülünk.

Az idegenellenőrzésre vonatkozó rendelet szövege

Szeptember 25-ig le kell tenni az ellenőrzéshez szükséges iratokat

A Monitorul Oficialban megjelent az idegenek ellenőrzéséről szóló rendelet, amelyről röviden megemlékeztünk. A rendelet így szól:

1. Azon külföldiek ellenőrzése, akik Romániában foglalkozást tűznek és akiknek tartózkodási engedélye 1939 december 31-én lejár, október 1-én megkezdődik.

A fentiekben kívül az azidei ellenőrzésnél jelentkezni tartoznak, hogy a belföldi munka védelméről és az idegenek ellenőrzéséről szóló törvények értelmében helyzetük tisztázást nyerjen, azok is, akik az 1938 december 2-iki 5072. számú rendelet alapján idegeneknek tekintendők, tehát azok, akik az állampolgársági revízió folytán elvesztették román állampolgári minőségüket, továbbá azok is, akik nem tudják román állampolgárságukat igazolni és nem bírnak valamely idegen állam által kibocsátott érvényes utazási igazolvánnyal.

2. Ecélemből a munkügyi vezérfelügyelőség, valamint a ploestii és brassói felügyelőség és a braillai alfelügyelőség mellett egy-egy felülvizsgáló bizottság állítatik fel.

Ezen bizottság a munkafelügyelőség vezetőiből és a nemzetgazdasági miniszter megbízottjából fog

állani. A bizottságok a munkügyi minisztérium kiküldöttjének elnökei mellett működik.

A bizottság munkájában részt vesz a munkaadóknak a Romániai Iparosok Egyesülete (UGIR) által kijelölt képviselője és a munkakamara által kijelölt képviselője és a munkakamara által kijelölt képviselője.

Bucurestiben 8 revíziós bizottság fog működni. A revíziós bizottság október 1-én megkezdí működését.

3. A munkügyi minisztérium állapítja meg a bizottságok működési szabályait.

4. A külföldiek irataikat ellenőrzés céljából a jelen rendelet megjelenésétől kezdve szeptember 25-ig tehetik le.

Az iratok letétele a következő hivataloknál történik:

- a) a városokban lakó külföldiekre nézve a rendőrségen.
- b) a falvakban lakókra nézve az illetékes szolgabirodalmakon.
- c) Bucurestiben a fővárosi rendőrprefektúra idegenellenőrző szolgálatánál.
- 5. A munkügyi vezérigazgató a jelen rendelet végrehajtásával megbíztatik.

Megszervezik a bucarestii gyermekek elszállítását

Fontos légvédelmi intézkedések a fővárosban. Hogyan szállítják el és gondozzák a gyermekeket?

A légvédelmi intézkedésekkel kapcsolatosan Bucurestiben — mint röviden már megírtuk — a jövő héttől kezdődőleg gyakorlatokat tartanak, hogy veszély esetén, hogyan ürítik ki a fővárost.

A próbakiürítések során — orvosok felügyelete mellett — először a gyermekeket szállítják el, majd a nőket.

Ebből a célból a főváros minden egyes negyedében bizottságok alakulnak. Az első ilyen kiürítési gyakorlat a „Fekete” negyedben lesz vasárnap, szeptember 17-én és a bizottság addig elvégzi az összeírási munkálatokat. A 18-ik és 19-ik kerületi rendőrségek körzetében lakó mintegy ezer 7 éven alóli gyermeket egy, a főváros közeli községbe szállítják, ahol négy napig maradnak. Megtörténtek a szükséges intézkedések, hogy a városkiürítési gyakorlatok a legteljesebb rendben történhessenek meg, hogy sem a gyermekeket, sem pedig a szülőket semmi kellemetlenség ne érje.

A két éven alóli gyermekekre édesanyjuk vigyáz, a 2-5 éves gyermekek felügyeletét óvónőkre bízák,

míg az 5-7 éves gyermekekre hadiövezetek vigyáznak. Amennyiben valamelyik két éven alóli gyermek édesanyját elfoglaltság a főváros közeli és nem kísérheti el gyermekét, a család bármely tagja helyettesítheti őt. A kiürítés tartamára a gyermekeknek hideg élelmiszert kell vinniük magukkal, de amennyiben távollétük két napnál tovább tart, további élelmiszert mozgó konyhák látják el. A bucarestii társaságok társaság 25 hatalmas autóbusszt bocsátott erre a célra a városvezetőség rendelkezésére. A kiürítési gyakorlatokat minden egyes városnegyed megrendezi és végül

az egész fővárosban általános kiürítési próbát tartanak.

A városvezetőség a kiürítési gyakorlatokkal kapcsolatosan felszólította Bucuresti lakosságát, hogy mindenben a legszigorúbban tartsák be az előírásokat, mert a gyermekek elköltöztetése csupán abban az esetben folyhat le zavartalanul, ha a nagyközönség is hozzájárul a munkálatokhoz.

CORSO MOZI

2 napig utoljára Temesvárott

TARANTELLA

JEANETTE MACDONALD és ALLAN JENES

METRO-GOLDWYN HIRADÓ

TRADERHORN

3 óraker 17. — leies helyárrakkal

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félére 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félére 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátaságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félére 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Idegek háborúja

Ami azt illeti, az élet egy ideje nem túlságosan kényeztet el bennünket, — nem a mi dolgunk, embereké, hanem egyedül Istené, megérdemeljük e sorsunkat, vagy sem, de annyi bizonyos: jó idegek kellene manapság az élethez. Epp ezért kell megértenünk a más idegességét is, nemcsak a magunkét, és ha valaki véletlenül a lábunkra hág, fogadjuk olyan türelemmel, amelyet attól az embertársunktól elvárunk, akinek holnap netán mi hágunk a lábára. Ez igen egyszerű jótanács, de mostanság mérhetetlenül becses, — a mai élet egy kicsit szintén az „idegek háborúja”. Ha azt kérdeznék valaki, hogy ez miért éppen most jut eszembe, nagyot nézne a felettem, mert az idegességnek, türelmetlenségnek épp az ellenkezője az, ami bennem ezt a gondolatort megindította. A főponti volt dolgom ma délután, sürgős levelet adtam fel és a rács mögött ülő hölgy olyan kedves, szíves mosollyal vette át leveletem, annyi kedvességgel válaszolt kérdéseimre, hogy igazán valami egészen jóleső örömet éreztem; ilyen is van a mai világban?! Pedig hát — úgy-e? — neki is ezer dolga, gondja igazán lehet, mint bárki másnak. Először éreztem közvetlen közelről: milyen igazuk van az amerikaiaknak, amikor hivatalokban, irodákban, üzemekben, az élet minden létező gépjárműjén, feliratokkal figyelmeztetik az embereket: keep smiling! — mosolyogjatok!... Nagyon ideges voltam, higgyék el, amikor a postári mentem és ez a mosoly, ez a nyújas hang oly jól tett, mint a bróm, — szinte visszanyertem tőle az életkedvemet. Mi volna, emberek, ha idegeskedni helyett, holnapról kezdve, inkább mosolyognánk? Nem érte fel ez a mai időkben holmi kis ideges lapítóval?...

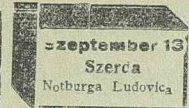
— A belga király meglátogatta az erődítési munkálatokat. Brüsszelből jelentik: Lipót belga király szolgálattevő tisztje társaságában várta-lanul meglátogatta a Charleroi város körül folyó erődítési munkálatokat.

— Nem helyezték rendőri megfigyelés alá Eszterházy János grófot. Budapestről jelentik: Eszterházy János gróf, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy őt a szlovák hatóságok rendőri megfigyelés alá helyezték, kijelentette, hogy ez nem igaz. Egy pillanattal sem volt rendőri felügyelet alatt.

— Magyarország minden állammal szemben vizumkényszert léptetett életbe. Budapestől jelentik: A magyar kormány, mint illetékes helyről jelentik a néhány államnak engedélyezett vizummentességet felfüggesztette és minden államra általános beutazási és átutazási vizumkényszert rendelt el. Németországgal, Svájjal és a Luxemburg hercegséggel szemben ez a vizumkényszer szerdán lép életbe, míg a többi állammal szemben szeptember 15-én, csütörtökön. Ez a rendelkezés az összes diplomáciai útlevelekre is szól.

— Panama semleges marad. A panamai köztársaság bejelentette semlegességét.

— Tilos idegen állam mellett vagy ellen tüntetni. Bucurestiből jelentik: A második hadtest parancsnoksága rendeletet adott ki, amelynek értelmében szigorúan tilos idegen állam mellett vagy ellen tüntetni, vagy azt bírálni. Szülvos büntetésben részesülnek azok, akik hamis hírek terjesztésével igyekeznek Románia viszonyát más államokkal megzavarni.

Szeptember 13 Szerda Notburga Ludovica

a német birodalom egyik legjelentékenyebb kikötője.

1506. szeptember 13-án halt meg Beatrix királyné, Mátyás király özvegye.

1521. szeptember 13-án halt meg Neagoe Voda román fejedelem.

1705. szeptember 13-án halt meg Törökországban Thököly Imre magyar szabadsághős

— Gyermektartást követel Mdivani hercegtől Mae Murray. Los Angelesből jelentik: Mae Murray, az egykor düsszágad és világhírű filmsztár, 12 ezer dollárt követel gyermektartást címén David Mdivani hercegtől. „Férjem mindenem elvitte” — mondja a kereset, — „magához vette részvényeimet, egész vagyonomat, egy cent nélkül hagyott s most semmi jövedelmem sincs.” Mdivani herceg vagyonát 300.000 dollárba becsülik, de a herceg kijelentette, hogy felesége követelését nem teljesítheti, mert Mae Murray már elvesztette jogigényét mindenféle anyagi támogatásra.

— Mozitüz negyven halottal. Athénből jelentik: Lemnos szigetén egy nagy moziban tegnap az esti előadás során tűz támadt, amely rövidesen óriási méreteket öltött. Az egész színház légegett. Negyven ember meghalt, 80 megsebesült.

— Megkezdtek a gázálarok szétosztását. Bucurestiből jelentik: A bucegi tartományi kormányzója utasította a városi vezetőségeket, hogy gázálarokat vásároljanak és azokat adják el a lakosság-nak. Brassóban és Ploestiben már meg is kezdtek a gázálarok vásárlását.

— Athelyezés. Naghel Eugenia dr. szombolyai állatorvosnő, Naghel dr. temesvári vágóhídi igazgató feleségét, a bucarestii vágóhídhöz helyezték át.

— Konzervatívtili tilalom Dániában. Koppenhágából jelentik: A halászlati minisztérium elrendelte a füstölt, sózott, konzervált, vagy bármilyen más módon elkészített halak és halárúk kivételének beszüntetését.

— Lengyelország új pénzügyminisztere. Varsóból jelenti a Rador: A köztársasági elnök Koc ezredes nevezte ki helyettes pénzügyminiszterré.

— Akunára futott holland gőzös. Koppenhágából jelenti a Dunaposta: A Mark nevű holland gőzös Finnországból jövet az Eszaki tengeren angol uszónaknára ütközött és elsüllyedt. A hajó 22 matróza mentőcsónakon Dániában partot ért. Több matróz a robbanás alkalmával megsebesült.

— Olasz hajó megmentett egy francia repülőgépet és személyzetét. Algiriből jelentik: Egy olasz hajó a tengeren egy megsebesült francia repülőgépre b. akant. Nyomban fedélzetére vette a francia gép legénységét, amelyet nagy barátságssal fogadtak, a repülőgépet pedig egy algiri kikötőbe vontatták.

— Új Zeeland expedíciós hadsereget küld Angliába. Londonból jelenti a Dunaposta: Hivatalos jelentés szerint az újzeelandi kormány expedíciós hadsereg összeállításán fáradozik, amelyet legközelebb Európába küld.

— Halálos gépkocsikatasztrófa. Borzalmas autószerencsétlenség történt Bazargic közelében. A Petrica Jonescu tulajdonát képező 269. jelzésű tehérgépkocsi, amelyet Gavril Andreev sofőr vezetett, 14 építőmunkással indult el Bazargicból, hogy azokat a közeli községbe szállítsa. Suceiuc község közelében eltört a gépkocsi kormányserkezete és a teherautó az árokba fordult. A gépkocsi teljesen összetört és a romok alól holtan húzták ki Jordan Lazar Ivanov munkást. Másik négy munkás is súlyosan megsebesült, beszállították őket a bazargic-i kórházba. A gépkocsivezető, akinek semmi baja sem történt, a szerencsétlenség után nyomtalanul eltűnt.

— 42.500 lei készpénzt és 1.350.000 lei értékű bélyeget vettek el a kasszafurók a tordai betegsegélyezőpénztárból. Tordáról jelentik: Szombatról vasárnapra virradó éjszaka vakmerő és nagyarányú betörés történt Tordán a betegsegélyező pénztár épületében. Ismeretlen tettesek álkulccsal behatoltak a hivatalba, megfúrták a pánccselkénynt s abból 42 ezer 500 lei készpénzt és egy millió 350 ezer lei értékű bélyeget zsákmányoltak. A nagyarányú betörést vasárnapra virradó hajnalban a betegsegélyező pénztár szolgáinak fia, Rotar Augustin fedezte fel, aki a jelzett időben tért haza. Azonnal értesítette a rendőrséget s a helyszínre kiszállt bizottság megállapította, hogy a tettesek a pénztárhelyiségbe vezető két vasajtót s egy faajtót álkulccsal nyitottak ki s a villamosvezetéseket is elvágták. A rendőrség annál is nagyobb eréllyel folytatja a nyomozást, mert az utóbbi időben egymást követik a betörések.

Ennyi az egész...?

Ferdinand Baldensperger, az összehasonlító dalomtörénet híres francia tudósa, aki minden évben több hónapot szokott Amerikában tölteni, többek közt a következőket írja legújabb amerikai tapasztalatairól:

— Ma bizonyosan a „biztonság” áll az els helyen az amerikai ideológusok sorában. A létfenntartás biztonsága; s a New Deal is főleg így értendő — vagy értették félre — mint szövetségi öltalm minden baleset ellen. Az üzlet biztonsága és a Wall Street nyugtalanokodott az akadémikusok, amiket másfajta megfontolásokból helyeztek a lakkozásai elé. A családok és a gyermekek biztonsága a nagyvárosok gengszterizmussával szembe s például az emberrablás ellen hozott törvény Dewey newyorki bíró nagy híre bizonyítja annak a gondnak az erejét. A hivatás közbiztonsága: a diákok a közgazdaságtanra és pénzügytanra vetették magukat, hogy jól jövedelmező pályához fessanak.

Érdekes anekdotával jellemzi az amerikai kritikát Baldensperger professzor:

— E sorok íróját nemrég felkérték, hogy e ről a kényes témáról tartson előadást: „Mi rosszat beszélnek világszerte az Egyesült Államokról?” Sorra vettem a fehér, fekete és sárga szemrehányásokat. Amerika iránt érzett barátságom miatt lemos volt számomra ez a vádabszéd; de nagy megkönnyebbülésemre az ülés elmöke ezekkel a szavakkal köszönte meg előadásomat: „Ennyi az egész! Hiszen ez semmi ahhoz képest, amit mi magunk gondolunk magunkról!”

(—) Közlekedési balesetek. A Regele Ferdinand körúton a 2043. számú autót, amelyet Nöbel Imre sofőr vezetett, elütötte Wekemann Antal kérékpáros fiatalembert. A színház előtti téren Rácz Sámuel bérkocsis nekijárt a Panescu Dumitru által vezetett nyolcas számú villamos kocsinak. Mindkét jármű kisebb mértékben megsérült.

(—) Pészakon megalakult a nemzeti gárda. A nemzeti gárda megalakulása nagy lelkesedéssel ment végbe Pészak községben. Jelen volt Madan-covici Nicolae ezredes, a nemzeti gárdák Temes tartománybeli főparancsnoka és Ursu kapitány, a gárdák temesmegyei parancsnoka. Fizesanu Ion főesperes istentiszteletet tartott, amely után a parkban megtörtént a nemzeti gárda megalakulása. Az új nemzeti gárdistákhoz Bogdan Anton dr. képviselő intézett meglehangú szavakat. Beszéltek azután Madancovici ezredes és Ursu kapitány. Az új nemzeti gárda táviratilag üdvözölte Carol királyi öfelségét és Georgescu tábornokot, a nemzeti gárdák országos főparancsnokát. Déliben a kulturházban bajtársi ebéd volt, amelyen Bogdan Anton dr. képviselő, Fizesanu főesperes, Sebesanu tanító, Vermesanu lelkész, Petrovici főszolgabíró és Madancovici ezredes mondtak pohárköszöntőket.

(—) Visszahívták a szabadságos temesvári tisztviselőket. Tekintettel arra, hogy a városi tisztviselők közül többen bevonultak katonai gyakorlatra, a polgármesteri hivatal intézkedésére azokat a városi tisztviselőket, akik jelenleg szabadságon vannak, berendelték szolgálatételre.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Neumann Amália, Mracsek András, Simitan Doina, Rabinovics Marian József, Stanescu Doina Maria.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Szerdán, szeptember 13-án a szolgálati beosztás a következő:

- Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Salvator gyógyszerár
- A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszerár és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerár.
- A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.
- A IV. kerületben a Bratienu utcában levő Diana gyógyszerár
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerár állandó éjszakai szolgálatot tart.

M Ű S O R:

- Szerda, szeptember 13
- Capitol: A dzsungel tragédiája (angol film.)
- Apollo: Bécsi örökség (német film.)
- Corso: Tarantella (német film.)
- Scala: Gunga Din (angol film.)

— Amerikai hús személyszállító hajót építet. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok tengerészeti minisztériuma 20 szállító hajó építésére adott rendelést. Ezeknek egyenkénti tonnatartalma 14.000 tonna. Hús hasonló hajó építése egyébként jelenleg már folyamatban van.

— Emelkedtek a cukorárak az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban a cukor árában nagyarányú emelkedés következett be. Erre való tekintettel Roosevelt elnök hatálytalanította azokat az intézkedéseket, amelyekkel a kubai, portorikói és más országokból származó cukor bevitelét korlátozták.

(—) Halálozások. Meghaltak: Baternay Mária született Haselbeck nyolevanhárom éves, Bugli Jenő huszonnyolc éves magántisztviselő, Bandu Eufemia született Cincu hatvannégy éves, Wendel Mihály három hónapos.

(—) Orvosi hír. Dr. Kovács Ödön nőorvos szabadságáról hazatérve, rendelését újra megkezdte. II. 3. August-ucca 8. Telefon 42—95.

(—) Fehérneművarrás a katonaság részére. A temesvári helyőrség parancsnoksága felhívja mindazokat, akik készen kiszabott anyagból a katonaság számára ingeket és alsónadrágokat hajlandók varrni, hogy a Cercul de Recrutarenál jelentkezzenek, ahol a varrnivalót, a cernát és a gombokat átvehetik. Egy ing megvarrásáért kilenc, egy alsónadrágért hat leit fizetnek.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő párok kötötték házasságot: Mihnea Iuliu tisztviselő és Schmidt Ilona, Dunai Vilmos lakatos és Nemeti Klára, Gudács János asztalos és Györfi Mária, Szilágyi Dezső magántisztviselő és Szokoly Vilma, Gilice Antal cipész és Schmidt Vilma. Cochinescu Floarea magántisztviselő és Pop Flora.

Támadásra készülnek a japánok

Tokióból jelentik (Dunaposta): Az észak, közép és dél Kinában levő japán csapatok főparancsnokává Nisiu tábornokot nevezték ki és az ő kezében összpontosították a Kinában működő japán csapatok vezetését. Vezérkari főnöké Itagaki tábornokot, a volt japán hadügyminisztert nevezték ki. A tisztikarban ezenkívül számos más áthelyezés is történt. Nisiunak, mint közös főparancsnoknak kinevezéséből arra következtetnek, hogy Kinában új hadművelet indulnak meg.

(—) Orvosi hír. Dr. Hirsch Sándor bőrgyógyász, a nemi és húgyszervi betegségek szakorvosa, ismét rendel. Aranyér és visszérkezelések. Röntgen, rövidhullám. Bulevardul Regele Ferdinand, „Palace-ház”, I. emelet. Telefon: 24—26. sz.

— Október elsején nyílik meg a jegyzői tanfolyam. Megirtuk, hogy Temesvárott tanfolyam nyílik, amelynek célja a temesi helytartóság területén levő községek számára jegyzőket képezni. A tanfolyam október elsején nyílik meg és arra a beiratások még folynak.

(—) Autójárműtulajdonosok figyelmébe. A rendőrkészletre felhívja a személyautók, teherautók és egyéb járművek tulajdonosait, hogy szeptember 13-án és 14-én járműveikkel és azok irataival együtt a Vadászerdőben működő katonai bizottság előtt jelentkezzenek. Nem kell megjelenniük azoknak, akik szeptember 1—11 között már jelentkeztek, vagy akiknek járműveit elrekvirálták.

(—) Józseffelváltó. A leégett Józseffelva új építésére tegnap Spitzer Márton 100 leit juttatott a Déli Hírlap kiadóhivatalába. Gyűjtésünk ezzel 68.651 le. A gyűjtést tovább folytatjuk és minden egyes adományt nyilvánosan nyugtázzunk.

A városhoz intézett beadványok aláírása és felbélyegzése

A városi iktatóhivatalba gyakran nyújtanak be olyan kérvényeket és beadványokat, amelyek nincsenek aláírva, vagy pedig kellően felbélyegve. Temesvár város vezetősége felhívja mindazokat, akik a városhoz kérvényt, vagy bármi írásbeli beadványt beterjesztenek, hogy azt pontosan és olvashatóan aláírják. Amennyiben a kérvényező írástudatlan, úgy a kérvény alján feltüntetett neve mellé köteles a kézjegyet tenni. A beadványok és kérvények felbélyegzése a törvényben megállapított módon történik. Amennyiben a zillető beadvány bélyegmentes, úgy a kérvény felső részén fel kell tüntetni a bélyegmentességet nyújtó rendelet számát. A város vezetősége az aláírás és felbélyegzés nélkül érkezett kérvényeket és beadványokat nem intézi el és irattárba helyezi azokat.

Temesvárott is sürgősen összeírják a hét éven alóli gyermekeket

Az egyes városrészek telekbíróóságánál kell a gyermekeket bejelenteni

A modern háborúviselés nemcsak a frontokon levő katonákat, hanem sok esetben a városok lakosságát is érinti. Eppen ezért a mai viszonyok között elsősorban a gyermekek biztonságáról kell gondoskodni, mivel a gyermekek képezik minden nemzet jövőjét. Ezeket a gyermekvédelmi intézkedéseket nemcsak Franciaország, Anglia és más hadban álló államok tették meg, hanem a semleges államok is. Mindenütt megtörtént a hét éven alóli gyermekek összeírása, hogy azokat helyi támadások esetében a városokból falvakba, vagy más védett helyekre szállítsák. A hatóságok remélik, hogy erre nem lesz szükség, azonban ez nem teszi feleslegessé az előintézkedéseket.

A hét éven alóli gyermekek összeírása megtörténik a Temes helytartóság területén is.

A hatóságok felhívják a szülőket, hogy az összeíró közeget munkájukban támogassák. A szülők keressék fel bizalommal az összeíró bizottságokat és vételessék fel a gyermekeiket.

Ezzel kapcsolatosan Temesvár város vezetősége tegnap felhívást intézett a hét éven alóli gyermekek szüleire, hogy gyermekeiket jelentsék be az összeíró bizottságoknál. Az összeírás a Belvárosban a városháza második emeletén történik Baneu Sveztozar telekbírójánál, a Gyárvarosban Montia Augustelekbírójánál, a Józsefvarosban Trandafir Virgil telekbírójánál és Mehalában Vuia Ion telekbírójánál.

Az összeírás szeptember 14-én kezdődik és bezárolag szeptember 17-ig tart naponta délelőtt félnyolctól félkilencig és délután négytől nyolcig.

Kötelező a gázalarctanfolyam

Bucurestiből jelentik: A főváros vezetősége gázalarcokat szerzett be, hogy rendelkezésre bocsássa azoknak, akik még nem rendelkeznek ilyenekkel. A lakosoknak részt kell vennie a gázalarctanfolyamon és minden jelentkező külön könyvet kap, amelyben bejegyzik, hogy hallgatta a tanfolyamot. Mindenkinél évente legalább 24 órán keresztül kell hallgatnia a tanfolyamot, mert különben a törvény rendelkezése értelmében 1—30 napig terjedő fogházbüntetéssel és 500—2.000 lei pénzbüntetéssel sújtják.

— Marta dr. királyi helytartó vendégül látta a hatóságok fejeit. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap a helytartóság székházának egyik termében ebédre vendégül látta a katonai és polgári hatóságok tizenkét vezető személyiségét. A helytartó elhatározta, hogy ismételten ad ebédeket, a melyeken néhány órát közvetlenül elbeszélgethet a hatóságok vezetőivel.

(—) A cégbizottság munkája. A temesi királyi helytartóság területén működő cégbizottság legutóbb Dumitrescu Dumitru táblabíró elnöklete alatt ülést tartott, amely alkalommal a következő temesvári cégeknek adták meg a működési engedélyt: Fischhoff Mihály vendéglős, Stulak Ferenc vegyeskereskedés, Barabás Artúr bovyállalat, Brand Márkus gabona- és lisztkereskedés, Sterz Márton élőállat kivitel. A napirenden levő tizenkét ügy közül öt esetben hozott a bizottság kedvező döntést, öt kérvény tárgyalását elhalasztották az iratok kiegészítése céljából, két kérelmet pedig elutasítottak. A cégbizottság jelenleg a kereskedelmi és iparkamara palotájának második emeletén bir hivatalos helyiséggel.

Nagy gyárlüz a fővárosban

Iasiból jelentik: Tegnap délelőtt hatalmas tűzvész pusztított a Smdarn utcában levő selyemgyárgyárban. Azt hiszik, hogy rövidzárlat okozta a veszedelmet. A kár 15 millió lei. A tüzet még nem lehetett eloltani.

SCALA

Megérkezett! Az idei szezon legnagyobb filmje!

GUNGA DIN

GARY GRANT, DOUGLAS FAIRBANKS világfilmje. — E filmhez minden reklám felesleges, ezt mindenkinek meg kell nézni.

Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

PREMIER 13-án szerdán

Szerdán d. u. 3—5-ig
olcsó helyárrakkal

A MALAKKAI NŐ

= KÖZGAZDASÁG =

Uj törvény készült a céhek életének fejlesztésére

Minden szakma országos összefoglaló szervvel fog birni, a szakmák egyesülése a nemzeti tanács. Megmaradnak a kamarák és a szabadegyesületek

Jelentették, hogy a törvényhozás bizottságiban megkezdődött a szakmai céhek és szakkamarák szervezési javaslatának a tárgyalása. A törvényhozási mai gyorsasága mellett számítani lehet rá, hogy a javaslat rövidesen törvénnyé válik. Ez a törvény tovább építése az alkalmazottak, munkások és kézművesek már kialakított szakmai céhszervezetének. Abból az egységes alaponól indul ki, amely a Frontnak, mint egyetlen politikai párt megalakítása óta az egész társadalomnak a szakmai társulások egységeibe foglalását tűzte ki célul és a választásoknál már érvényesült is, amikor külön-külön testületben voltak egyesítve a mezőgazdák, a munkások, az intellektuálisok, a kereskedők és iparosok.

A tervezet törvény címe: a céhek elismeréséről, a céhek nemzeti tanácsának megalkotásáról és a szakmai kamarák szervezéséről. Célul jelöli ki egyik oldalon a szakmai egyítvé tartozásból eredő összetartozási érzés elmélyítését, másik oldalon

a szakmákon belül az értékes és a vezetésre hivatott elemek kiválasztását.

A javaslat elgondolásai sok tekintetben följé kerekednek meglévő és egyelőre legalább tovább is fennmaradó intézményeknek. Így elsősorban a szakkamarák helyzete esik lényeges új intézmények befolyása alá, azután a szakmai magántársulások, a szabad egyesülések jogai és kötelességei változnak meg. A tervezet szerint fennmaradnak ugyan a kamarák és fennmaradnak mint létező egyesületek az elismert jogi személyiséggel bíró szabad szervezeti egyesületek is, de ezeknek a területeit átfonják az új intézmények és a foglalkozás hivatalos képviselői.

a különböző tanácsokhoz hivataltól helyet foglaló tagok kivételével,

választási jelölések, kollektív szerződések, közös érdekek képviselése a hatóságok és a bíróság előtt az új intézmények feladata lesz.

Ezek az új szervezetek alsó fokozat kormányzóságokként alakulnának meg. Minden kormányzóság székhelyén minden szakmai foglalkozás, külön egy-egy céhhé alakul, amelynek az egyes városokban helyi fiókjai lehetnek. Az alkalmazottak céhénel legalább 30 alapító mellett az érdekelték legalább egy tizede szükséges a megalakuláshoz. A kereskedők és iparosok, a nagy és kisgazdák, az intellektuálisok céhénel 30 személy már megalkothatja a céhet. Azonban egy kormányzóság területén csak egy ilyen alakulat nyerhet elismerést, s amelyik ezt el-

— **Fagyasztott hus szállítható a temesvári vágóhidról.** A földművelésügyi minisztérium olyan megállapodásra jutott az angol kormányval, arra nézve, hogy augusztus 15-től kezdve megkezdődhetik a fagyasztott hus Palesztinába való exportálása. Az exportáló vágóhidnak olyan fagyasztóberendezést kell felállítani, mely a húst 5 napig fagyasztja. Mindezek tekintetbevételére a minisztérium a következő vágóhidakat minősítette exportképeseknek: Bucuresti, Brassó, Burdugeni, Constanta, Kolozsvár, Iasi, Lugos, Arad, Déva, Nagyszoban, Cernauti, Temesvár, Nagyvárad, Szatmár. Azok a közvágóhidak, amelyek az előirt fagyasztóberendezéssel rendelkeznek, kérvényezhetik a minisztériumnál a vágott hus exportálásában való részvételüket. A fagyasztási mód és a szigorú állatorvosi vizsgálaton kívül az importáló állam a csomagolási módját is előírja. Ezek szerint a szarvasmarha húst muszlinvászonba és külön borítóvászonba kell csomagolni. A borjúhúst saját bőrébe, míg a juh- és disznóhúst vászonba kell borítani. Szigoruan ellenőrizni, hogy beteg állat hús ne kerüljön a külföldre.

— **Emelkednek a gabonaárak.** Bucurestiből jelentik: A gabonapiac tegnap élénk volt, aminek oka a gabonaárak emelkedésében keresendő. Miután az exportlehetőség nyuszt felé megnyílt, annak dacára, hogy a biztosítási díj 10 százalékkal emelkedett, a buzáért ab Constanta 43 ezer leit kínáltak belga, holland és angol valutában.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

érte, az a szakma törvényes képviselője lesz. Nem kötelező a belépés a céhekbe, ahogy pl. a kamarákba törvény szerint kötelező a belépés. A céhekhez fűződő jogokat azonban csak a bent levő tagok után lehet gyakorolni.

A kormányzóságok minden egyes céh kategóriájára, tehát minden foglalkozási ág egymás mellett működő céhei, országosan Unióba szervezhetőnek, Bucuresti székhellyel. Ahányféle cég csak alakul, annyi Unió is lesz. Mindezeknek

az egységbe foglalása és irányítása pedig a Céhek Nemzeti Tanácsa kezébe kerül.

Ez az intézmény a miniszterelnökség mellett alakul meg, elnöke mindig a miniszterelnök. A tervezet szerint tehát egy a kormányzóságokban külön-külön megalakuló céhek, mint az országos Uniók is mind, elkülönített szakmai ágak egymás mellett működő csoportjai lennének és egységbe, a közös érdekek összefogásába és kiegyenlítésébe csak a miniszterelnök irányítása alatt álló nemzeti tanácsban jutnak a részletek.

Minthogy tehát így az alsó fokozat a céhek a kormányzóság székhelyén levő központ irányítása alatt lesznek és mindvégig csak a maga kihasznált foglalkozásának a hozzátartozóiból áll, — a nagyobb helyeken meglévő helyi egyesületek, amelyek az összes céhekben megosztó szaktársakat együtt tartják és a helyi közös érdekeket átfogóbban képviselhetik, továbbra is fennmaradhatnak. De míg a céhek a munkügyi miniszter felügyelete alatt törvény alapján létező jogi személyek,

a szabad egyesületek a jogi személyekről szóló magánjogi törvények alapján fognak élni és működni a törvényszékek és a szakminisztériumok felügyelete alatt.

A kamarák, a kereskedelmi, a mezőgazdasági és a munkakamarák a tervezet szerint fennmaradnak, a szakmai érdekek megyei hivatalai lennének, országos Uniókéjainak megmarad, illetve most megalakul, ahol nincs. De tekintettel arra, hogy az országigazgatás a kormányzóságokban folyik s a céhek a kormányzóságokhoz vannak kötve, a megyei hivatalok alakuló kamaráknak viszont kormányzósági egységeik nem lesznek, a fővárosban pedig

a céhek Uniója és a Nemzeti Tanács kerül a kormányzattal közelebbi vonatkozásokba,

egyelőre átláthatatlan, hová alakul e kétfelől összefonódó intézményes csoportoknak a működési tere.

— **A szesz eladási számlák repülőbélyeg illetéke.** Még a tavasszal történt, hogy a színvonaljal szesz- és élesztőgyárban megjelent Iordan felügyelő, s a vizsgálat során megállapította, hogy az ötven kilónál kisebb szesz-mennyiségek eladásáról kiállított számlákon a cég nem róta le a repülőbélyeg-illetéket, illetve nem ragasztotta fel a számlákra a bélyegyet, hanem az összegeket havonta fizették be a pénzügyigazgatóságon. Az inspektor emiatt kihágási jegyzőkönyvet vett fel és a céget 130.000 lei bírsággal sújtotta. A cég a kihágási jegyzőkönyv ellen a szatmári törvényszéken fellebbezést adott be, s azzal érvelt, hogy a repülőbélyegilleték illetéknéppen való befizetésére nézve a szesz-szindikátus a pénzügyminisztériummal megállapodást kötött és így kihágásról nem lehet szó. A törvényszék a védekezést nem fogadta el, megállapítva, hogy a minisztérium nem adhat ki a szesz-törvénnyel ellentétes rendelkezést, illetve az ily rendelkezés érvénytelen. A törvényszék döntése ellen a cég a nagyváradi táblához felfolyamodást jelentett be. A tábla a felfolyamodásnak helyt adott.

— **Leo Kopralik halála.** A romániai pénzügynek súlyos vesztesége Kopralik Leo, a Societate Bancara Romana vezérigazgatójának halála. Kopralik még a világháború előtt jelentékeny szerepet vitt a romániai bankéletben. Elkor a Bank of Roumania igazgatója volt, majd a Dresdener Bank romániai fiókjá élére került. Ezt a fiókot Románia egyik legtekintélyesebb pénzintézetévé építette ki és ennek erdélyi hálózatát is kiépítette az Erdélyi Hitelbank beolvadásával. Kopralik 73 éves volt és mindvégig lankadatlan munka jellemezte. Széles körben szerették kiáratlan érintkezési módja és igazságossága miatt. Nagy részvét mellett temették el Bucurestiben.

A szabadságidőre adott kártérítő nem esik személyzeti adó alá

Az alkalmazottak szabadságidejének megállapításával felmerül a kérdés, hogy az ily címen kifizetett összegek fizetési adó alá esnek-e vagy sem. Ismeretes, hogy amennyiben a munkaadó, munkáltató esetében, ezen szabadságot az alkalmazottak engedélyezni nem tudná, úgy a fenti illetményt természetesen, mint kártérítést tartozik fizetni.

Adóügyi szempontból az a kérdés merül fel, hogy a kártérítés fizetési adó alá esik-e vagy sem. A fizetések után járó adó alapját a folytatásos szolgálat teljesítéséért járó illetmények képezik, már pedig nem lehet fizetésnek minősíteni azt az összeget, melyet a munkaadó a szabadság elmaradásáért, a fizetésen felül, alkalmazottjának kártérítés címén fizet. Alátámasztja ezen álláspontunkat két Közp. Pénzügyi Bizottsági döntvény (M. II. 55—932.), melyek megállapítják, hogy az alkalmazott elbocsátása alkalmával, felmondási idejére járó fizetést meghaladólag eszközölt minden további kifizetés kártérítésnek tekintendő és mint ily, adó alá nem vonható.

— **Szaj- és körömfájás járvány miatt elmaradt a brádi állatvásár.** A brádi Mica mezőgazdasági állatvásár szeptember 14-re tervezett állatkiállítását a többi 15-re halasztotta el. A kiállításra csak munkások és földművesek hajthatnak állatokat. A kiállításra a legszebb állatokat értékes díjakkal tüntetik ki.

— **Tenyészállatot szereznek be Svájból Temes és Brassó megye részére.** Hirt adunk arról, hogy a földművelésügyi minisztérium széleskörű hitelt nyújtott tenyészállatok beszerzésére, az erdélyi és bányászati állatállomány felírásait céljából. Ez az előszörban a Bácsó megye érdekli, melynek szarvasmarha állománya az utóbbi években számbelileg és minőség tekintetében is a hanyatlás jeleit mutatja. Az évek óta folyó nagyarányú állatexport sem ugyanis nem vették tekintetbe az állatállomány fenntartásának a szempontjait és miután a legjobb anyag került elszállításra, a kivitel az állatállományt teljesen kimerítette. Összesen 40 simmenthali tenyészbikát és 100 tehenet, továbbá 5 baromfi bika és 20 tehenet vásárolnak be. Ebben a számban a Brassó megye részére beszerzett tenyészállatok is szerepelnek.

(=) **A bányászati gabonapiac helyzete a közeljövőben ellentelen és csendes, mert a nemzetközi események miatt nincs érdeklődés.** A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 440 lei, korpa 320 lei, új zab 400 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 800 lei, lenese 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 400 lei százkilónként.

(=) **KORLÁTLANUL LEHET ERŐSÉNYEL FIZETÉSEKET ESZKÖZÖLN.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a pénzügyminisztérium legújabb rendelkezése értelmében az összes állami pénztárak a bevezetéskor bármilyen mennyiségben kötelesek érepenzt elfogadni. A rendelkezés megkönyviti a befizetéseket, mivel eddig csak huszonné százalék érepenzt fogadtak el és a többi bankjegyekben kellett befizetni.

Sporthírek mindenfelől

— **Tanasescu és Badin a Makabi teniszeversenyén.** A nagyváradi Makabi országos teniszeversenyén férfi egyes döntőjébe Badin és Tanasescu került. Az elődöntők eredményei: Badin—Eros 6:3, 6:6; Tanasescu—Benedek Horst 6:2, 6:0. A női egyes döntője: Bereczky—Popper 6:2, 6:2. A férfi párdöntőjében a Tanasescu—Badin pár csak nagy küzdelem után tudta csak legyőzni a kitünően játszó Eros—Rurak párt 6:2, 9:7, 6:2 arányban. Az elődöntőben az Eros—Rurak kettős 3:6, 11:9, 6:6 arányban győzte le a Pusztay—Benedek Horst párt.

— **Auer hat hónapig játékképtelen?** Auer Ricsi fővárosi vasutas csapat kitünő csatárjátékos. Sferával való egyik összeszaladásán olyan súlyosra megsérült, hogy el kellett hagynia a pályát. A mérés után a játékos kijelentette, hogy valószínűleg egy fél évig játékképtelen lesz.

— **A Gazeta Sporturilor elismerő sorai Endreffiről.** A vasárnapi egyetlen nemzeti bajnoki mérkőzésen, amelyet a Juventus és a Sportul Studentescu csapatai bonyolítottak le a mezőny legjobb emberét az aradi származású Endreffy József. A játékosról a Gazeta Sporturilor a következőképpen ír: Endreffy nagyon jó. Sikeresen lépett közbe és közbelépése bátorság, rugalmasság és tehetség jellemezte. Juventus bármikor számíthat a szolgálataira.

A Magyar Atlétikai Szövetség vasárnapi versenyének főbb eredményei: 200 m. 1. Görkői 22.4 mp. 1500 m. 1. Hires 4 p. 02.4 mp. Súlylökés: 1. Németh 14 m. 50 cm. 2. Darányi dr. Diszkozvetés: 1. Józsa dr. 46 m. 40 cm. Magasugrás: 1. Gáspár 182 cm. Hármassugrás: 1. Dusnoki 14 m. 05 cm. Itt említjük meg, hogy a budapesti MAC szombati atlétikai versenyén a gerelydobást Várszegi MAC 64 m. 85 cm.-el nyerte. 2. Rákhely ARAK 63 m. 56 cm. A 3000 m. akadályversenyben Szilágyi győzött 9 p. 36.8 mp.-el. Csaplár 9 p. 53.2 mp.-et futott.

KÖNYVEK

— Magyar néző. Cs. Szabó László könyve. (Nyugat kiadás, könyvnapra ára köve 119 lei.) Cs. Szabó László erősen benne él korában, éles szemmel figyeli mindenféle oldalról, érdeklődése majdnem korlátlan, bőven van szempontja mindenféle dolgok megfigyelésére és megvilágítására, érteke a kis és nagy dolgok közötti kapcsolatok megérzésére és felmutatására. Könyvből, újságból, utazásból, tapasztalatból merített tudása annyit, hogy szilárd alapja lehet ítéletének s hírtelen támadt, sokszor szeszélyes ötletei is súlyt kapnak tőle. Kis megfigyelési tükrö-cserepek, de olyan tükrö-cserepek, amelyekbe belenézett a mai világ. Jóformán napról-napra kíséri a mult szeptember közepe tájától tartó történelmi eseményeket a maga külön megfigyelő állásából, a rádió iródájából nézve. Sikerült lerögzítenie egy emlékezetes időpont légkörének sűrűségét, írása elsősorban így dokumentum. Azt adja, amit hivatalos jelentések, hírlapi közlemények nem tudtak adni.

— Török Sophie: Nem vagy igazi! (Nyugat kiadás, könyvnapra ára köve 119 lei.) Megszületik előttünk egy gyermek, csak éppen az apja, aki nemzette, nincs jelen, ahogy egy róka, vagy farkas nincs ott kölyke születésénél. Az eset tökéletesen indokolt. Más dolga van. A kenyér. Mégis borzasztó! Olvassuk a születés misztériumának éles, részletes, pontos orvosi rajzát. De a csecsemő kicsit mégis idegen attól a testtől, amely a világra hozta. Az előtérbe lép, roppant szenvedéllyel és vadsággal egy meddő asszony. Ezé a gyerek! Ő akarja jobban, ő teremteté meg a lehetőséget arra, hogy megszülessék. Kényes kérdéshez, csaknem babonához nyúl hozzá a történet. Vajjon olyan fontos-e a fizikai kapcsolat, amely a szülő és gyermeke között van, vagy vannak más kapcsolato kis, amelyek nélkül az élet nem jutott tovább a kezdet durva formáinál? Török Sophie oly indulatos erővel állítja, hogy valakinek lehet gyermeke akkor is, ha nem szült, hogy el kell hiinni, az ember szinte hajlandó kisebb jelentőséget adni a folyamatnak, a hogy a gyermek fogan és a világra jön, hozzátársítva a test dolgaihoz valami mást is, amely összefoglal mindenkit, aki él.

— Szentimrei Jenő: Kőlcsey Ferenc életregénye: „Ferenc Tekintetes Ur” nem más, mint Kőlcsey Ferenc. A nagy költőnek és a magyar reformkor örökéletű harcos politikusának életéről irt könyvet Szentimrei Jenő, az erdélyi irodalom egyik kiváló képviselője. Az író végigvezet könyvében mindazon tájakon, amelyek Kőlcsey életében szerepet játszottak és végigvezet azokon a szellemi áramlatokon, országot újító mozgalmakon, amelyeknek a költő tollal és élőszóval körülrajongott és rettegett bajnokja volt. A megújuló nemzet életének csodálatos reggelle volt ez a korszak a hosszú tespedés után. Szentimrei Jenő könyve ennek a rendkívüli kornak és egy kivételes magyar puritán alakjának és nagyszerű küzdelmeinek a dokumentuma. A mult eseményeinek felvonultatásában, a költő és az ember portréjának eleven rajzában egyaránt kiváló és lebilincselő olvasmány a „Ferenc Tekintetes Ur”. Szentimrei Jenő: Kőlcsey Ferenc életregénye a budapesti Athenaeum Eletregény sorozatában jelent meg. Igen szép kiállításban 178 lei minden könyvereskedésben, vagy Legapenál: Kolozsvár.

— Emőd Tamás versei. A halkszavú, finom érzésű Emőd Tamás Ady Endre és a Nyugat gárdájához tartozott. Költészet tiszta, áhítatos, nemes, becsületos. „Az igazaknak, a keveseknek, a csöndeseknek, a heveseknek” a verseskötet bevezető motója. A verseskötet Emőd Tamás költészetének teljes gyűjteménye. A pompás verseskötet, amely 360 oldal, az Officina könyvkiadó vaskos bibliofil kiadásában jelent meg. Emőd Tamás versei füzve 158 lei, szép amatőr vászonkötésben 191 lei minden könyvereskedésben, vagy Legapenál Cluj. Kérje az Officina könyvek teljes jegyzékét.

Rádió

SZERDA, SEPTEMBER 13.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés, vízállás-jelentés. 12.03: Hangverseny. 13: Időjelzés és sportközlemények. 13.05: A hangverseny folytatása. 13.40: Hanglemezek. 14: Látványosságok, művészeti hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés és időjárás-jelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Hanglemezek. 19.55: Felolvasás. 20.10: Rádiózenekar. 21: Énekszámok. 21.25: A rádiózenekar folytatása. 22: Sporthírek. 22.25: Tánclemezek. 22.35: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Hangverseny. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 11.15: Gyermek délelőtti. 11.45: Felolvasás. 13.10: Katonazene. 14: Katonazene. 17.15: Diákfőóra. 18.10: Szalózene. 20.25: Cigányzene. 21.20: Hangfelvétel. 21.55: Hanglemezek. 23: Katonazene. 24: Hanglemezek. 24.35: Cigányzene.

Budapest II. 20.30: Hangverseny. 21: Hírek. 21.20: Előadás. 21.50: A közönség kedvelt lemezei.

CSÜTÖRTÖK, SEPTEMBER 14.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés, 12.03: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sporthírek. 13.05: Hangverseny. 14: Művészeti hírek. 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárás-jelentés. 19.02: Művelődési aktualitások. 19.17: Tánclemezek. 20: Előadás. 20.35: Schubert dalok. 21: Szimfonikus zene. 22: Rádió újság. 23: Rádió újság. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 11.20: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 14: Szalózene. 17.15: Előadás. 18.10: Előadás. 18.40: Beszékart-zenekar. 19.45: Előadás. 20.25: Hangverseny. 20.45: Előadás. 21.10: Tréfahangverseny. 23: Régi mesterek zenekari művei. 24: Cigányzene.

Budapest II. 20.25: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Gémes Irén hárfázik. 21.50: Elbeszélés. 22.20: Pátria hanglemezek. 22.50: Időjárásjelentés.

DELI HIRLAP

Bucurestiben minden újtárgyokban **kapható**

Kérje a DELI HIRLAPOT

A DZSUNGEL TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

Odament hozzájuk, kacér mosollyal odasimult az asztalón ülő magistermetű férfihez és mintha valami nevelni való csacsiságot mondana, kacagva sugta a fülebe:

— Nem tudok vele mit kezdeni, sehogysem akar beugrani...

Az bosszankodni látszott, de érzéseit ügyesen elrejtve mosolyogva válaszolt a táncosnőnek:

— Akkor másképpen próbáljuk meg... Na gyere kicsikém...

Magához vonta a nőt.

A zenekar most egy bordalba fogott és csakhamar mindenki vele énekel.

Ronald gondolataiba mélyedve ült a helyén. Szinte nem is hallotta, sem a zenét, sem az éneket, azt sem tudta, kik vannak a közelében. Gondolatil visszakalandoztak a multba, a nagyszerű, csodálatos multba, amely ugylátszik soha, soha nem tér már vissza. A pincér egyre töltött neki és ő gépiesen ivott egyre tovább...

A zene most elhallgatott, a legtöbb vendég fízett. Hajnal volt már, száljngóztak hazafelé.

Ronaldnak hirtelen megmagyarázhatatlan, különös érzése támadt. Összerázkódott és meglepetten nézett fel.

Köröskörül gunyos nevetés hallatszott.

Pár perc kellett, amíg felocsudott. Asztala körül álltak azok a férfiak, akik a sarokasztalnál ültek. Körülállták és gunyosan, kihívóan habogták, nevettek őt.

A fiatalember elvörösödött. Pár perere elnyomta az álom. Azok meg körülötte ezt nevettek. Gunyos megjegyzések, kihívó csikkelődések repültek feléje. Látható volt, hogy ki akarják hozni a sodrából, az volt a céljuk, hogy belékössenek.

— Jó reggelt!

— Szép álmokat! — hangzott gunyos hahotától kísérve.

Ronald felemelkedett helyéről. Elfogta a düh,

de igyekezett nyugodt maradni és megőrizni hidegvérét.

— Parancsolnak az urak? — kérdezte hidegen és metszően.

— Hm... fel méltóztatott ébredni?...

— A mormota feltámadt...

Ronald már-már kitört, de látva, hogy ellenfelei milyen sokan vannak, napirendre akart térni az így felett.

— Menjetek a pokoiba, — dünnyögte fogai között és visszaült az asztalhoz, háttal feléjük.

Az egyik azonban eléje került és megállt előtte. Most már egyenesen hozzá intézte szavait.

— Mit méltóztatott az előbb nekünk ajánlani uram? — kérdezte vesztjósló hangon és fenyegető tekintettel. Mi igazán ártatlan tréfát engedtkünk meg magunknak és ön minket ezért durván megsértett. Engedje meg uram, de ezt nem engedhetjük cny nyiben...

Diadalmasan pillantott társaira.

Ronald nem ijedt meg. El volt készülve a legvégsőre. Mint az acél olyan kemények lettek izmai és ökölbe szorult a keze. Nyugodtan felemelkedett a székről és odaállt a beszélő elé.

— Nézze kérem, eddig türtem a viselkedését, de ha rögtön nem hordja el magát innen, az öklömmel fogom megtanítani udvariasságra!...

Az gunyoson felkacagott.

— Na nézzetek ezt az ifjencot... Lássuk hát... A többiek felkészültek, ő maga ellenfelét párszor végigmérte, aztán felemelte a karját. Ronald villámgyorsan félrugrott és oldalról csapott le rá. Edzett és bokszolást értő ökölle teljes erejével zuhant annak álla alá, hogy hang nélkül és szinte megme-revedve, mint egy zsák vágódott végig a padlón.

Egy pillanatra nagy csönd támadt, de rögtön rá vad ordítás harsant fel és kések pengéje villant meg a durva kezekben. Ronald egy pillanat alatt áttétkintette a helyzetet, meglátta a feleje villanó pengéket és a következőkben már megvillant kezében a revolvere. Céliba vette a legtekintélyesebb, legtagbaszakadtabbat, aki mintha parancsolni látszott volna a többinek.

— Ha valaki megmozdul, lelövöm.

Egy pillanatra ismét megdöbbenek és tanács-

tanulul néztek a fenyegetőleg és komoran feléjük ásitó revolveresőre, a leütött ott a földön még csak meg sem mozdult.

A helyiség hátsó részéből most kedélyes kacagás csendült fel, amire mint parancsszóra fordultak meg mindnyájan. A leghomályosabb sarokasztaltól egy szikár feltünően magas férfi emelkedett fel kényelmesen, arcán azzal az állandó józú mosolygással, amellyel mindenkinek a figyelmét magára vonta. Ugy néztek, mint a hipnotizáltak. Az felemelkedett asztala mellől, kinyújtózott és lassan, hanyagul feléjük jött.

A spanyolok néhány ösztönszerű mozdulatot tettek hátrafelé, mintha el akartak volna tűnni, kezükben leengedték a késeket. Ronald revolvere is lehangyatlott.

Az idegen hosszú volt és sóvány, kis madárszerű orral, égszínkék szemekkel, amelyek azonban olyan szigoruan néztek a körülállókra és olyan erő, parancsoló tisztelet volt bennük, hogy azok lesütötték tekintetüket. Ott volt már mellettük. Karba tette két kezét és a legtekintélyesebbet nézte hosszú ideig, hogy az láthatóan szeretett volna a föld alá süllyedni.

— Mi az Pedro, már megint működni akartál?...

A megszólított összeszedte magát és mentegődzött.

— Esküszöm, ön félreérti a helyzetet, ellenkezőleg, ez az úr volt az, aki megsértett bennünket...

— Nem! Ezt nem tette. Mindössze a pokolba küldött benneteket, mert igaza volt, oda valók is vagytok, börtöntöltelékek, akasztófavirágok... Nem igaz?...

— Ugy van doktor úr, — hagyta rá az, mire az idegen e mosolyodott.

— Nos látod, ha te magod is belátod, mit akarsz még? Különbön azt hiszed, nem voltam tanuja kis trükkjeiteknek? Előbb ezzel a lánnyal próbálkoztatok, aztán másképpen... hm... Hát már megint nincs pénzetek?

A spanyolok közül egyik sem válaszolt, de minden kés eltűnt. Ronald is zsebre dugta revolverét. Belátta, hogy váratlanul érkezett segítőfarsa többet ér minden fegyvernél.

(Folytatjuk)

LEGUJABB

Befejezés előtt a német-országi tárgyalások

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Messagero berlini jelentése szerint azok a katonai tárgyalások, amelyeket szeptember harmadikán kezdtek meg Berlinben Németország és Szovjet-Oroszország katonai bizottságai, befejezés előtt állanak. Lehet, hogy már holnap, vagy holnapután nyilvánosságra hozzák a tárgyalások eredményét. Arra nincs kilátás, hogy a tárgyalások egész anyagát közzé fogják tenni, de valószínű, hogy az általános eredményről tájékoztatják majd Európát.

A hármasság valutaegyezménye továbbra is érvényben maradt

Washingtonból jelentik (Dunaposta): Morgenthau pénzügyminiszter a sajtóértekezlet során kijelentette, hogy az amerikai kincstár továbbra is veszi az aranyat Franciaországtól és Angliától és el is ad nekik. A hármasság egyezménye érvényben maradását előmozdítja a tárgyalásokban a kérdésben, hogy az Egyesült Államok Franciaországgal és Angliával a lehetőség szerint lerögzítsék az árucse-

re forgalmukat. Hangoztatta, hogy a hármasság egyezmény fenntartásával, az amerikai üzletlemben minden nehézség nélkül folytathatja kereskedelmi műveleteit a két nyugati hatalommal. Az amerikai kincstári hivatal igyekszik a hadviselőkkel továbbra is hitelüzleteket kötni a semlegességi törvényben engedélyezett rövid lejáratú rendes kereskedelmi viszonyok keretében.

Gibraltárnál minden hajót átkutatnak

Algesirasból jelentik: (Rador.) Hétfőn, éjféltől, Algesirasban, a gibraltári útegek ágyúinak dörgését lehetett hallani. Az útegek egy holland kereskedelmi hajóra lőttek, amely nem en-

gedelmeskedett a megállási parancsnak. Az őrhajók át akarták kutatni a kereskedelmi hajót, hogy nem vis-e hadicsempész árut. Az ellenőrző hajók is több lövést adtak le.

Göring beszédének a semleges államokhoz intézett része

Berlinből jelentik (Rador): A Német Távirati Iroda Göring marsall szombati beszédének alábbi szakaszára hívja fel a közvélemény figyelmét: Délkelet-Európában nincsen olyan ország, amely Angliáért hajlandó volna verekedni. Anglia megfeleltetett arról, hogy a világ a legutóbbi háború óta óvatosabb lett. Sem Románia, sem Jugoszlávia

nem fogják feláldozni utolsó katonáikat az angol érdekekért és semlegesek maradnak, mert ez a magatartás felel meg legjobban érdekeiknek. Németország nem akarja meghódítani ezeket az országokat. A hazug angol propaganda akarja azonban háborúba sodorni őket.

Elsüllyesztettek egy angol gőzöst

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Az Inverliffey 900 tonnás angol gőzöst elsüllyesztették. A hajó személyzetét egy amerikai gőzös vet-

te fedélzetére. Német tengeralattjáró üldözöbe vett egy angol kereskedelmi gőzöst, amelynek azonban sikerült elmenekülnie.

Az indiai államtanács rokonszenve a lengyelek iránt

Simlából jelentik: (Rador.) Az indiai államtanács egyhangúlag elhatározta, hogy a lengyel néphez intézett kiáltványában mélyszégyenes csodálatát fejezi ki a lengyelek hősi küzdelme iránt és egyben a végső győzelemben való hitének kifejezést.

Új-Zealand hadserege küld

Londonból jelentik: (Dunaposta.) A sajtó értesül, hogy Új-Zealand expedíciós hadsereget küld Európába.

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Kharim mi jelentések szerint az angol-egyiptomi Szudáni kormányzója kijelentette, hogy Szudán hadiállapotban van Németországgal.

Dánia kártérítést kér Angliától

Koppenhágából jelentik: (Dunaposta.) A londoni dán követ kedden tiltakozó jegyzéket nyújtott át Londonban az egyik dán községtől ért angol bombatámadás miatt, valamint azért, mert az angol repülők ismételt Dánia területén felett repültek keresztül. Bejelentette a követ, hogy Dánia kártérítésre tart igényt a bombák által okozott kár miatt. Angol részről bejelentették, hogy készek a kár megtérítésére, ha a dánok bebizonyítják, hogy a bombák valóban angol eredetűek.

Barikádokat emelnek Varsóban

Baselből jelentik: (Dunaposta.) Rigai híradás szerint Varsó lakói gyors tempóban folytatják a torlaszok emelésének munkálatait. A barikádokat kímusztált villamosokból, vasútsínekkel és az összelőtt épületek romjaiból emelik. Ugyancsak rigai jelentés számol be arról, hogy Lemberg zsidó negyedében, amelynek 20 ezer lakója van, állandó és nagy a riadalom. A városnegyedben a Németországból menekült németek tartják fenn a rendet.

Ötezer németet öltek meg a lengyel szabadsereg

Berlinből jelentik (Dunaposta): Kedden elfogták a lengyel szabadsereg vezérét. A szabadsereg egyetlen éjszaka mintegy 5000 németet gyilkoltak le és nagy károkat okoztak a németek által lakott vidékeken.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1935. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, elfelejtett személyek, fűrdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közölhető, minden más rovásban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flander-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik. (Corse mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Allást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tisztá asszony (ügyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Alkalmazás

Lejáró szakácsnő azonnalra keresik, aki a román konyhához is ért. I. Boulevard Regina Maria 17. 1242

Házmasternek villába gyermektelen házaspárt keresünk, aki kert gondozáshoz ért. Jelentkezni 2-4-ig. Cím a kiadóban. 1320

Lakás

Bútorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV. Str. Mircea Voda 3. 1039

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Állás-vétel

Női télikabát, jókarban lévő, megvételre kerestetik. II., Str. Scolii 13. Gilde. 189

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orich Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Öt lóerős Lister motor javított, üzemi képes állapotban, jutányosan eladó. Arce, Timisoara, IV. Str. I. C. Bratianu 13/a. 1319

Férfi télikabát vasszűrű kifogástalan állapotban jutányos áron eladó. IV. Str. Bolinteanu 14. ajtó 3. 2045

Különféle

Házörző kutyámat oda ajándékoznám illetkedőnek. Freidorf, XXVI. ucca 21. szám. 188